İş Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın çocuklarımıza armağanıdır

ŞUBAT
1986
SAYI: 88

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

Kumbara

Ayda bir yayınlanır
Şubat 1986
Sayı: 88

Türkiye İş Bankası A.Ş. Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına Sahibi
Halim ÖZEKMEKÇİ

Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni
Ertuğrul TİMUR

ONK Ajans Ltd. Şti. tarafından hazırlanan bu dergi BEYHAN AJANS tarafından dizilmiş HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş. tesislerinde basılmıştır. (1 Şubat 1986)

Adres:
KUMBARA Dergisi
T. İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere
ANKARA

Kapak Resmi:
"Geleceğin Kızağı"
MISTIK

içindekiler

İlginç Müze 4-5
Güle Oynaya 5
Dostluk 6-7
Güler Abla 7
Bizim Ali 8-11
Genel Kültür . . . 12-13
Bilgi Testleri 14
O. Welles 15
Mini Ansiklopedi . . . 16
Uçan Daireler . . . 16-17
Kısaca 17
Denektaşı 18
Önemli Günler 18
Spor 19
Film Programı 19
Keman 20-23
Garip Ama Gerçek . . 24
Pul 24
Şaşkınlar 25
Bilmece Bulmaca . 26-27
Sizin Sayfanız . . . 28-29
Yemen 30
Yanıtlar 30
Zehra Ablam 31
Elif 32

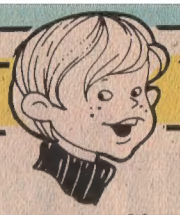

SİZE BİR MEKTUP VAR

Ders Yılı Yarılandı

Sevgili Çocuklar,

Kışı ve ders yılını yarıladık sayılır. Bazı masalcıların, kısalığından ötürü "Ayların minik kardeşi" olarak niteledikleri Şubat'ı geride bırakınca bahara adım atmış olacağız.

Bu ayla birlikte sınavlara hazırlıklar da oldukça ilerlemiştir... Bir ders yılı çalışmanın karşılığını o sınavlarla alacaksınız. Bazı kardeşlerimizin ikinci dönemdeki zorlu çalışmalardan yakındıklarını duyar gibi oluyoruz. Ama dinlenmeyi ve güzel bir tatili hak etmek için çalışmak gerekmez mi? Önemli olan, çalışma ile dinlenmeyi dengeli bir biçimde götürebilmek.

Sevgi ve esenlik dileklerimizle, sağlıcakla kalınız.

KUMBARA

Neyzat ağabeyle baş başa

Sevgili M. ALİ BÖLÜKBAŞI (Güzelbahçe-İzmir): "Dağlardaki Bir Günümüz" adlı anı yazısını okudum. Çok beğendim. Arkadaşların Akın, Ferhad ve Mustafa'ya selamlar. Bu türden pek çok yazı geliyor bana. Onları okuyabildiğim için şanslıyım. Ama yayımlayamadığımız için de üzgünüm.

Ben on beş yaşında bir kızım. Yazdığım şiirlerimi başka bir dergide veya herhangi bir yerde yayımlama olanağım var mı? Eğer varsa bu yerin adresini vermenizi istiyorum.

BİNNUR ÇAKIR
Safranbolu-Zonguldak

Sevgili BİNNUR: Yayınevleri oldukça, şairlere ve yazarlara gereksinmeleri de olacaktır. Senin yazdığın biçimde şiirler yayımlayan bir yayınevinin kitabında o yayınevinin adresini bulur ve onlara başvurabilirsin. Başarılar. İlkokulu bitirince ailem okula göndermedi, diyorsun. Buna üzüldüm. Oysa okuyarak daha iyi bir şair olabilirdin sanıyorum.

Sizden, Andersen'in masallarını yayımlamanızı ve bir İngilizce köşesi açmanızı istiyorum. Bir İngilizce metin verebilir ve karşısında Türkçesini koyabilirsiniz. Sevgili okuyucunuz.

GÖNÜL GÖNÜL
Sarayköy-Denizli

Sizden masallar, fıkralar, artist resimleri ve haftalık TV programlarını yayımlamanızı istiyorum. "Mektup atın," diyorsunuz, atıyoruz. Hiç isteklerimizi yayımlamıyorsunuz. Çok üzülüyorum. Ne olur yayımlayın.

Sizden istediğim, mektup arkadaşı, genel konularda yalnızca kız arkadaşlarla mektuplaşmak istiyorum.

AYLA ALAGÖZ
Kdz. Ereğli-Zonguldak

Sevgili AYLA: Okurlarımız, yayımlanan adreslere göre kız ya da erkek, istedikleri kimselere yazabilirler. Ancak adresinizin yayınlanması için en çok 16 yaşında olmanız gerekiyor.

Benim sorunum kendi özelliklerime göre bir kız arkadaşı bulamayışımdır. Kız arkadaşımın 16 yaşında olmasını istiyorum, İngilizce bilmesi ve yabancı bir ülkede olması da isteklerimdendir.

M. ATIF AKTOP
Yenişehir-İzmir

Sevgili ATIF: Kendi yaşını belirtmediğin için ne yazık ki adresini yayımlayamıyoruz. Bir de şu var: Adreslerini yayımladığımız arkadaşlar içinden istediğiniz kimseyi siz seçiyorsunuz, biz değil.

Derginizin her sayısını çok beğeniyorum. Çünkü bilmediğimiz bazı konuları derginizden bulabiliyorum ve bizleri daha çok aydınlatıyor, kültürümüzü artırıyor. Bu yüzden size ve tüm arkadaşlarınıza teşekkür ederim.

ÇETİN ÇAĞATAY ÖZYURT
Erdemli-İçel

Biz Tüzel köyü ilkokulu olarak tek öğretmen ve 30 öğrenciden oluşan ve birleştirilmiş sınıf tekniği ile eğitim-öğretim yapan bir ilkokuluz. Sizden bir isteğimiz var: Ünitelerimizle ilgili olarak yurdumuzun illerini kapsayan bir kartpostal sergisi yapmak. Mektubumuzu yayımladığımız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

CELALETTİN MELEK
Oğuzeli-Gaziantep

Ben Almanya'da oturuyorum. "Kumbara" dergisini her ay alıyorum. "Kumbara' dergisinde yayımladığınız konular çok güzel. Sizden bir isteğim var: "Kumbara" dergisinin, ufak da olsa, bir köşesinde dini konular yayımlamanız beni ve arkadaşlarımı çok sevindirir.

DOĞAN ÇALIŞ
Bad Münstereifel
Batı Almanya

Dünyanın En İlginç Müzesi

Şöyle bir düşünelim. Ne koleksiyonu yapmak istersiniz? Etiket mi? Pul mu? Plak mı? Taş mı? Oyuncak bebek mi? Ünlü kişilerin imzaları mı? Sevdiğiniz dergileri mi?

Herkes birşeylerin koleksiyonunu yapar. Her yerde hem küçükler hem büyükler, ekmek kızartma makinesinden tutunuz da çanak çömleğe, çeşitli bayraklardan yabancı paralara kadar birçok ilginç şeyi toplar dururlar.

Sizce en ilginç koleksiyon nedir? Yanıtlaması zor bir soru. Ama Washington D.C.'deki Smithsonian Enstitüsü'nün koleksiyonlarının üstüne yoktur, diyebiliriz rahatlıkla. Bu enstitüde 12 müzeyle bir de hayvanat bahçesi var. Üstelik, bakınız daha neler var:

- 4500 göktaşı
- 35594 iskelet
- 30834 giysi
- 12 milyon posta pulu
- 77 uzay aracı
- 125 dikiş makinesi
- 6214 Afrika maskı
- 7 milyon böcek

Üstelik, listenin sadece başlangıcı bunlar. Smithsonian müzelerinde 100 milyonu aşkın sayıda nesne var! Bu inanılmaz koleksiyondan sorumlu yöneticiler, koleksiyonculuğa daha çocukken başladıklarını söylüyorlar.

Smithsonian'ın ulaşım bölümünü yöneten John White, "Ailemde herkes benim bir hurdacı olacağımı düşünürdü," diyor. John küçükken amcası Bill ile araba mezarlıklarına giderler, motor parçaları toplarlarmış.

John büyüyünce hurdacı olmadı, ama o acayip makine parçalarını hâlâ biriktirmekte. Bugün müzesinde bir Indy 500 yarış arabası, üç tramvay ve bir de 280 tonluk lokomotif var.

John diyor ki: "Koleksiyon yapmaya başlayınca çok şey öğreniyor insan. Bir nesnenin tarihini, nasıl işlediğini, o nesnenin o tür eşya arasındaki yerini öğrenir. Ve elbet her şeyi toplayamaz insan."

Smithsonian için de geçerli bu gerçek. "Bize çok ilginç bir şey getirdikleri ve onu geri çevirdiğimiz zaman çok üzülüyoruz," diyor John White. "Geri çevirdiğimiz lokomotiflerin sayısını söylesem, şaşarsınız -ama yerimiz yok ki!"

Smithsonian'daki yöneticiler neyi alacaklarına nasıl karar veriyorlar? John White, "Belki buna şaşıracaksınız, ama biz hep her şeyin en büyüğünü, en hızlısını aramayız. Aslında biz sıradan nesneleri derlemeye çalışırız. Yaygın olarak kullanılan tarihin belli bir döneminde yaşamın nasıl olduğunu gösteren şeyleri isteriz biz."

Koleksiyonundaki nesnelerin olağanüstü şeyler olmasına karşın, Carl Scheele de aynı kanıda. Smithsonian Toplumsal Yaşam Bölümü'nün başkanı olarak, Carl'ın koleksiyonunda "Öz Büyücü" filminde giyilen yakuttan terlik, ünlü beyzbolcu Hank Aaron'un beyzbol sopası ve "Mutlu Günler" adlı TV dizisindeki Fonz'un deri ceketi bulunmakta.

"Bu eşyalar Amerikan yaşantısının bir parçasıdır," diyor Carl. "Bunlar, yüz yıl sonraki insanlara bizim gündelik yaşantımız hakkında bir fikir verebilir."

Ay'a ilk iniş: Apollo 11 kapsülü

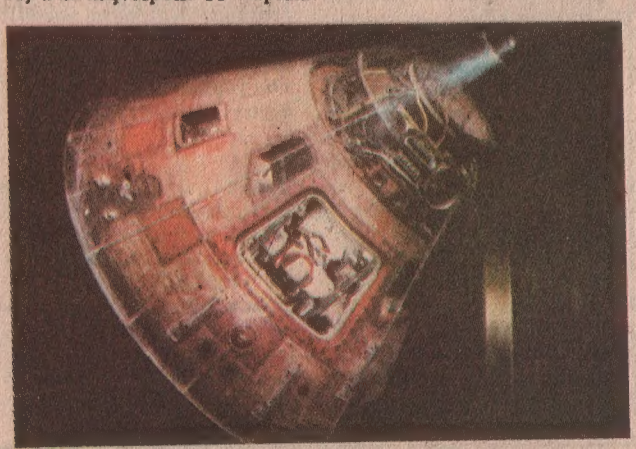

UZAYDAKİ KOLEKSİYONCULAR

Çağımızdaki gündelik yaşam uzay yolculuklarını da içerdiğinden Smithsonian'ın Havacılık ve Uzay Müzesi'nde Davit De Vorkin'i ziyaret ettik. Bay De Vorkin birtakım çok ilginç uzay giysileri, uydular ve füzeler toplamış.

David, "Bizim burada yaptığımız şey uzay tarihini sergilemektir," diyor. Bugünün teknolojisine bakarak gelecek kuşakların

Bir ay taşı

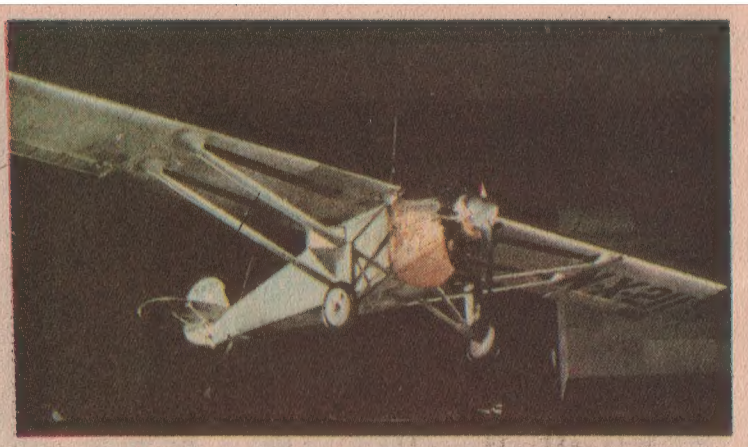

Lindbergh'in Atlantik'i aşan uçağı

Futbol yıldızı Pele'nin forması

7 milyon böceklik bir koleksiyon

nelerle ilgileneceğini tahmin etmeye çalışıyoruz" Küçük bir çocukken teleskop koleksiyonu yapan David, Smithsonian'ın uzay bilimleri ve keşifleri bölümüne başkanlık ediyor.

ABD uzay kurumu NASA da, David'in işini kolaylaştırıyor. NASA'nın bir uzay aracı ya da uzay giysisi ile işi bitince Smithsonian'a onları isteyip istemediklerini soruyorlar. David ile arkadaşları, uzay çağı teknolojisi üzerindeki kendi bilgilerine göre bir nesnenin koleksiyona girip girmeyeceğine karar veriyorlar. "Tarihi bir olayın bir parçasını oluşturan eşyalar çok ilgimizi çekiyor," diyor David. Örneğin uzaydaki ilk Amerikalı olan astronot Alan Shepherd'in uçtuğu Mercury uzay kapsülünü almışlar. "İnsanlar Havacılık ve Uzay Müzesi'ne gelip de o kapsülü görünce kendilerini o tarihi olaya biraz daha yakın hissediyorlar," diye açıklıyor David. "Bir başka önemli Smithsonian gösterisi olan Wright Kardeşler'in uçağına baktığınızda da aynı şeyi hissedersiniz."

Güle Oynaya

Konuşma Eğitimi

Konuşma eğitimi herkes için gereklidir. Ama tiyatro öğrencileri bu konuda yoğun olarak eğitilirler. Onların alıştırmalarından kimileri, kış gecelerinde ya da yolculuklarda, eğlendirici bir oyun olarak da kullanılabilir.

Aşağıda bir kaç harfin, okunması zor olan biçimleri üzerinde alıştırmalar var. Bunları sırayla söyleyiniz. Bakalım içinizden kim en az hata yapacak?

S harfi

Sason'un susuz sazlıklarında sadece soğanla sarmısak yetişebileceğini söyleyen Samsunlu sebzecilerin sözüne sizler de sessizce ve sezgilerinize sığınarak inanabilirsiniz.

K harfi

Bir tarlaya kemeken ekmişler. İki kürkü yırtık kel kör kirpi dadanmış; biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi, öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürküne, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin kürküne eklemişler.

Ç harfi

Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar, nesi için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar? Kârı için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar.

DOSTLUK

Yazan: MEHMET GÜLER
Resimleyen: NİLÜFER DERİCİOĞLU

Tüylü mantosuna sarıldı. Ne yapsa fayda edecek gibi değildi. Soğuk iliklerine işlemişti. Titriyor, donuyordu.

Annesinin kış dediği bu olmalıydı.

"Çat ayaza karşı durulmaz, İlkcan..."

Her kardeşinin ayrı bir adı vardı. Onlar içinde yumurtasını ilk kıran olduğu için bu ad da kendisine düşmüştü.

"İlkcan..."

Annesinin dilinde belki dünyanın en güzel sesiydi.

Gözleri doldu.

"İlkcan, biz göçmen kuşlarız. Baharda geliriz buralara. Mevsim kışa döndü mü, yeniden o sıcak ülkelere göç ederiz. Gitmesek telef oluruz buralarda. Hiç birimiz sağ çıkamayız ilkyaza..."

Annesinin sesini duyar gibi oldu. Nasıl candan öterdi. Çın çın ederdi gökyüzü. Yorgun kanatlarını dinlendirmeden hemen doyururdu karınlarını.

"Zayıfsın, İlkcan. Beslenmelisin, büyümelisin. Yoksa güz geldi mi nasıl aşarsın dağları, denizleri?"

Dağları, denizleri aşmış mıydı onlar? Yolda kartallara, atmacalara yem mi olmuşlardı? Kanatları yorulup denize düşenler var mıydı?

Üşümesi iyice arttı. Otlar, ağaçlar da iyice kurumuşlardı. Kaya kovukları yetmiyordu soğukları tutmaya. Fırtınalar taşı, toprağı kökünden söküyordu. İşte apak bir şeyler de yağıyordu kirli gökyüzünden. Kar dedikleri bu olmalıydı.

"Kış çok olur buralarda, İlkcan. Dağlar, dereler, koyaklar silme kar dolar."

Durmadan konuşuyordu annesi. Sesi derinlerden, uzaklardan geliyordu.

Kanadı kırık olmasa, tek başına kalmasına aldırmadan düşerdi yollara. Dağları, denizleri geçip o sıcak ülkelere ulaşırdı. "Bak," derdi annesine, "İlkcan'ın da geldi işte. Hem de şahinlere, kartallara yem olmadan tek başına çıkıp geldi..."

Ayrılırken ne çok ağlamıştı annesi. Tüm kuşların sevincini tersine çevirip ağıt etmişti. "Bağışla bizi, İlkcan," demişti. "Seni buralarda tek başına bırakıp gidiyoruz. Zorunluyuz buna. Şayet kara, fırtınaya karşı koyabilirsen ilkyazda buluşuruz yeniden. Koyamazsan..." sözünün sonunu getiremiyordu. Ana yüreği, ana gözleri seller gibi ağıda kesiyordu.

Günü gelince toplanmış-

tı tüm kuşlar. Uzak yolculuk için durmadan kanat alıştırmışlardı. Yeni yerler görüp yeni ülkeler tanıyacakları için seviniyorlardı. Hazırlıkları tamam olunca kılavuz kuşun arkasına dizilmişlerdi. Gökyüzünü kanat sesine boğmuşlar, katar katar çekip gitmişlerdi.

Yalnızlığın ne demek olduğunu o zaman anlamıştı. Öten, konuşan, gülen ağaçlar susmuştu. Sular, böcütböcekler susmuştu. Gökyüzü sağırdı. Karıncalar hazırlıklarını çoktan tamam etmişler, soğuğa karşı kapılarını kilitlemişlerdi. Toprağın altına girebilmek için tek bir yılan tıslıyordu sadece.

Yelle birlikte kuvvetli sulusepken geçti üstünden. Kırık kanadındaki ağrı, eskisinden daha çok sızlattı. Ne yapsaydı? Nerelere gitseydi?

Tam umutsuzluğa düşmüştü ki karşıda parlayan bir ışık gördü. Sevindi birden. İçine umut doldu.

Kırık kanadının acısını unutarak ışığa doğru yürüdü.

Bir kulübe çıktı karşısına. Eski püsküceydi. Ama kiremitliydi üstü. Duvarları kalındı. İçinde ateş, ışık yanıyordu.

Tık tık vurdu kapıyı.

Kimseler yok muydu içerde?

Daha kuvvetlice vurdu.

"Kim o?..."

Derinden bir ses geliyordu.

Birden kapı açıldı. İçerinin sıcaklığı yüzüne vurdu.

Kapıyı açan kadın yaşlıcaydı. Saçlarının çoğu ağarmıştı.

Boğazını temizledi küçük kuş.

"Hanım teyze," dedi. "Ben yalnız bir kuşum. Kış gelirken annem, kardeşlerim sıcak ülkelere gittiler. Kanadım kırık olduğu için ben gidemedim. Şimdi de soğuklar bastırdı. Anladığım kadarıyla siz de yalnızsınız. Beni de alırsanız yanınıza, size yük olmam. Yaza kadar şarkı türkü de söylerim. Şenlendiririm gecenizi, gündüzünüzü."

"Benim gecem de gündüzüm de şen," dedi kadın. "Yalnız da değilim. Kimselere de ihtiyacım yok."

Bütün gücüyle kapattı kapısını.

Kanadı kırık küçük kuş dışarıda kaldı. Dünyalar başına yıkılır gibi oldu.

Umutsuz, yorgun kırlara dönüyordu ki çam ağacını gördü. Dalları göğü tutmuştu. Kara, fırtınaya meydan okur gibi bir hali vardı.

Aksak, topal yanına yanaştı çam ağacının.

Kendinden önce o konuştu.

"Ne o küçük kuş," dedi. "Bizim gibi toprağa çakılı olsan neyse. Diğer kuşlarla niçin gitmedin sıcak ülkelere?"

"Sorma çam ağacı," dedi İlkcan. "Tam o günlerde kanadım kırıldı. Bir daha da iyi olmadı."

Gözleri sulandı, ağlamaklı oldu.

"Yerin, yuvan da yok herhalde?"

"Yok. Fırtına, kar yuvamı koydu? En son şu kulübeyi gördüm. Işık, ateş yanıyordu. İçinde tek bir kadın oturduğu halde kabul etmedi beni."

"Etmedi mi?" diye gürledi çam ağacı. "Ben oldum olası kuşları severim. Dallarımın en yakın dostudur onlar. Gel, sığın koltuğuma. Kollarımla sararım, üşütmem. Annen, kardeşlerin ilkyazdan dönene kadar korurum seni."

Küçük kuş sevincinden deli olacaktı.

"Bir borcum olacak mı sana karşı ağaç kardeş?" dedi.

"Ne borcu!" dedi çam ağacı. "Bana bitmez tükenmez kış günlerinde şarkı söyleyeceksin ya. Dostluk için az şey mi bu?"

Küçük kuş daha da sevindi. Şu soğuk günlerinde kara, fırtınaya karşı korunacak, hem de iyi bir dostu olacaktı.

Hemen sokuldu ağacın koltuğuna. O da her tarafı buza kesmiş küçük kuşu dallarıyla sarıp ısıttı.

Artık yalnız değildi küçük kuş. Güçlü bir dostu, arkadaşı vardı. Kar da, fırtına da vızgelirdi.

Tüm kuşlar gibi biraz şairdi bizim küçük kuş da. Yüreği ısınıp bir de dost bulunca o akşam ilk türküsünü söyledi:

"Kadın işin bitmeye
Ağaç yeşilin gitmeye."

Küçük kuşun dileği soğuklara, ıssız kırlara yazıldı. Tüm ağaçlara, kuşlara, insanlara ulaştı. O günden sonra da ne kadının işi bitti, ne de çam ağacının yeşili gitti.

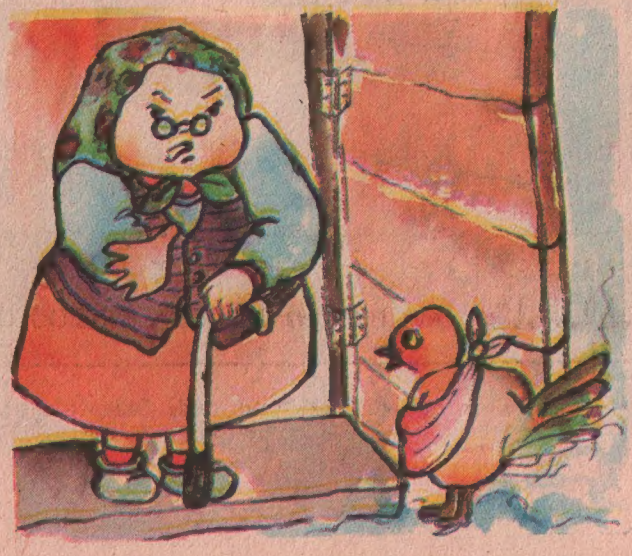

Güler Abla diyor ki...

KAR

Yıllar ne çabuk geçiyor! Geçen kış sizlere karla ilgili bir anımı yazmıştım. Ama sanki dünmüş gibi geliyor bana.

Bugün anlatacağım olay, bu kış oldu. İlk kar düştüğünde, çocuklar gene parka koştular, kardan adam yapıp birbirlerine kartopu atmaya başladılar. Ben de sevinçle parka indim ve çocukları izlemeye koyuldum. Bir ara Nazmi'nin (9 yaşında) bir arabanın üzerindeki karları avucuyla toplayıp ağzına attığını gördüm. Nazmi, benim kendisine dikkatle baktığımı görünce:

— Kar temizdir; soğuk, mikropları öldürür, dedi.

Yanıtladım ben de:

— Ama büyük bir kentte, daha ilk kez yağan kar yenmez. Havadaki bütün kiri, tozu da birlikte indirmiştir yere. Evet, biliyorum. Yurdumuzun kimi yörelerinde kar helvası bile yapılır. Ama, kentin kirli havasından uzakta, bir orman ya da kırda, tertemiz kar yemenin hiçbir sakıncası yoktur. Ne var ki, tozlu bir arabanın üzerinde daha 1 cm bile birikmemiş karı yemek! Bu olmaz işte!

Baktım... Nazmi ağzındaki karları yere tükürüyordu.

BİZİM ALİ MİSTİK

HAYDİ ALİ! AŞAĞIYA DOĞRU KAYIYORUZ!

TAMAM GELİYORUM.

İNSANLAR NE GARİP! HEP ALIŞTIKLARI YOLDAN GİDİYORLAR. BEN BAŞKA YOLDAN GİDECEĞİM. DEĞİŞİKLİK OLSUN.

OH! NE İYİ ETTİM! AĞAÇLARIN ARASINDAN KAYMAK DAHA EĞLENCELİ..

UZUN SÜREDİR GİDİYORUM. YERİME ÇOKTAN VARMALIYDIM. BU AĞAÇLARDA BİTMİYOR BİR TÜRLÜ!..

EYVAH KAYBOLDUM! ÜŞÜYORUM. NE YAPACAĞIM ŞİMDİ?

İMDAAT! YOLUMU KAYBETTİM. YARDIM EDİN!

YARDIM! ANNECİĞİM ORDA NE? İLKEL İNSANLAR! ULUDAĞDA NE ARIYOR BUNLAR!

GOMO! GOGO! HIRRR! GIRRR!

MUGAK. GORK GORK!

TAMAM GELİYORUZ. İTMESENİZE!

ULUDAĞIN TEPESİNDEN ATEŞLER ÇIKIYOR! AMA ULUDAĞ BİNLERCE YIL ÖNCE CANLI BİR VOLKANMIŞ! ŞİMDİ NASIL OLUR?

AAA! BİR MAMUT! BUZUL ÇAĞININ HAYVANI BU. YOKSA ZAMAN SINIRINI MI AŞTIM?

HOO HOOO!

1

EVET DÜNYAMIZ ORTALAMA OLARAK HER YÜZ BİN YILDA BİR BUZUL ÇAĞINA GİRERMİŞ. SON BUZUL ÇAĞI ONSEKİZ BİN YIL ÖNCE BİTMİŞ!

HOGO HUGA HUGA HIRR!

GUMUK GUMUK GORK GIRRR!

AA! İNSANLAR SANKİ PLÂJDAYMIŞLAR GİBİ KARLARA UZANMIŞ GÜNEŞLENİYORLAR. ÜŞÜMÜYORLAR MI?

HIII HOOO!

GUGIII CICIK CICIK

CUK CUK CUK! GOCUK GOCUK

HOŞ GELDİN DELİKANLI!

DİLİMİZİ KONUŞUYORSUNUZ?

HORK HORK GIRK.

BEN BÜYÜCÜYÜM. ÇAĞIMIN BİLİM ADAMI, DOKTORU, DİN ADAMI, YÖNETİCİSİ KISACA HER ŞEYİYİM. HA! SÖYLEYEYİM, BÜYÜYE DE HİÇ İNANMAM. GÖRDÜĞÜM YARATIKLARIN DİLİNİ KONUŞMA YETENEĞİM VAR!

KORKUYORUM BUNLARDAN, SÖZLERİNİ ANLAYAMIYORUM. NE YAPMAK İSTİYORLAR?

NASIL BİR CANLI OLDUĞUNU MERAK ETTİLER. KORKMA ŞİMDİ HEPSİNİ KOVARIM!

HOGA HAYDAA YUHUU!

ŞİMDİ GÖZLERİME İYİCE BAK. DİLİMİZİ HEMEN ÖĞRENECEKSİN!

BU KADAR KISA SÜREDE NASIL OLACAK? BÜYÜ GÜCÜNÜZÜ KULLANARAK MI?

SÖYLEDİM. DÜNYADA BÜYÜ DİYE BİR ŞEY YOKTUR. ÇOK GÜÇLÜ TELEPATİ DALGALARIYLA DİL BİLGİMİ SANA AKTARIYORUM. ZATEN HEPSİ HEPSİ YÜZ KELİMELİK SÖZCÜKLERİ VAR FAKİRLERİN! ŞİMDİ DİKKATLE BAK!

KISACIK BİR SÜRE SONRA, ALİ İLKELERİN DİLİNİ ANLAMAYA BAŞLADI.

SEN ORMAN CİNİ MİSİN?

ÜSTÜNDEKİ KÜRK HANGİ HAYVANIN?

BU SICAKTA BU KÜRKLERLE TERLEMİYOR MUSUN?

BÖYLE BİR HAYVANI BİZ HİÇ GÖRMEDİK!

HMM! CANLILAR DOĞA KOŞULLARINA UYDUKLARINDAN, BANA DONDURUCU GELEN ISI, ONLAR İÇİN BUNALTICI SICAK OLUYOR.

SOYUN, SOYUN. YAZIN BU SICAĞINDA BÖYLE GİYİNİLMEZ!

BIRAKIN BENİ!

SAYIN BÜYÜCÜ HANGİ YILDAYIZ?

MİLLATTAN ONCE ONSEKİZ BİN OTUZSEKİZDEYİZ.

SON BUZUL ÇAĞININ BİTİMİNE YAKIN DEMEK!

SOYALIM CİNİ SOYALIM.

BU CİN UĞURSUZ!

HAYIR UĞURLU!

BAK, KÜRKÜNÜN ALTINDA BAŞKA KÜRKLER DE VAR!

BU CİNİ ÖLDÜRELİM. UĞURSUZLUK GETİRECEK!

YARDIM ETSENİZE SAYIN BÜYÜCÜ HANİ UYDURMALARA İNANMAZDINIZ?

BEN İNANMAM. AMA ONLAR İNANIYORLAR. BEYİNLERİ GELİŞMEDİĞİ İÇİN BİLİMSEL AÇIKLAMALARI ANLAMAZLAR.

BIRRR! DONUYORUM. İMDAAT!

KAÇMA UĞURSUZ CİN.

CİNİ YAKALAYIN.

ATEŞ TANRISINA KURBAN EDELİM!

AMANIN ULUDAĞ PATLIYOR... KRATERİNDEN SEL GİBİ LAVLAR AKIYOR!

CİN UĞURSUZLUK GETİRDİ! DAĞ GENE ATEŞ KUSUYOR. ATEŞ TANRISI KURBAN İSTİYOR. CİNİ KURBAN EDELİM!

DEMİN DONUYORDUM. ŞİMDİ TERLEMEYE BAŞLADIM. KARLAR DA ERİYOR.

KIZGIN LÂVLAR GELİYOR. ERİYEN KARLAR, KAYNAR SULARA DÖNÜŞÜYOR!

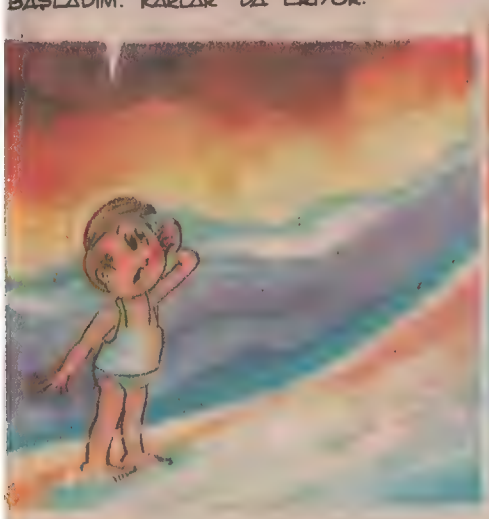

DEPREM! DEPREM OLUYOR ÇIĞLAR İNİYOR. İMDAAT! ANNECİĞİM, İMDAAT!

İMDAAT! ANNECİĞİM KURTAR BENİ!

ÇOK ATEŞİ VAR SAYIKLIYOR.

NE OLDU? NERE- DEYİM?

UCUZ KURTULDUN ALİ- YOLU ŞAŞIRMIŞ- SIN. SENİ DONMAK ÜZEREYKEN BULDUK!

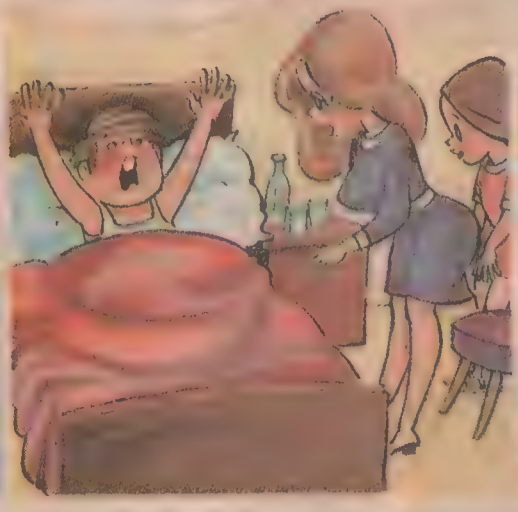

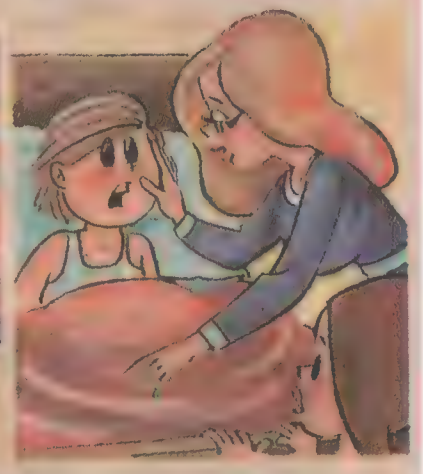

YANARDAĞ! ULUDAĞ PATLIYOR DU.

OH! O BİNLERCE YIL ÖNCEYMİŞ. ULUDAĞ SÖNÜP, SUSALI ÇOK OLDU.

AMA GÜNÜMÜZDE DE BİZE SICAK SULAR ARMAĞAN EDİYOR.

EVET, GÜZEL BURSAMIZ BİR KAPLICALAR KENTİDİR!

EĞER YOLUNU DEĞİŞTİRMESEY- DİN, ŞİMDİ HASTA OLMAYACAKTIN. YARIN DA KAPLICAYA GİDECEKTİK

İYİLEŞİNCE GİDELİM ANNE! BUNDAN SON- RA ÇOK DİKKATLİ OLACAĞIM.

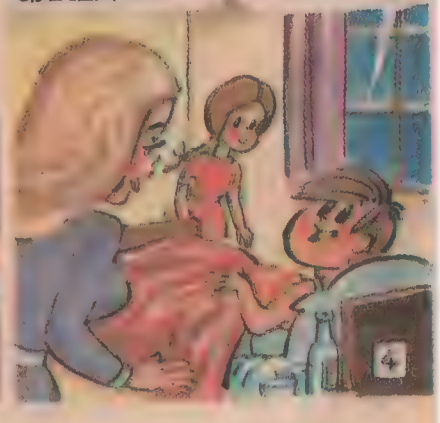

Genel Kültür

Atomun İçinde

IŞIK ve elektrik gibi çok az şey dışında, her şey atom denilen küçük zerrelerden oluşmaktadır. Bir atom, santimetrenin yüz milyonda biri kadardır. Ne var ki, atomlar yine de en küçük parçalar değildir. Bunlar daha da küçük parçalardan meydana gelmektedir. İşte güneşin, nükleer enerji santrallarının ve atom silahlarının gücünü, atom içindeki bu mini mini zerreler sağlarlar.

Atom, çoğunlukla boş bir alandır. Ortasında çekirdek (nükleus) denilen bir grup zerre vardır. Çekirdeğin çevresinde elektron adı verilen daha da küçük zerreler hareket halinde bulunur. Hatta bunların zerreler olduğundan da pek emin değiliz. Çok kez bunlar, çekirdeği çevreleyen, içi tamamen boş bir kabuğu doldurmuş gibi görünmektedirler. Bazı atomlarda, birbirinin içine yerleşmiş gibi bir çok elektron kabuk vardır.

Atom Sözlüğü

ATOM: Bir elementin özelliklerini taşıyan en küçük parçası. Atomlar, elektronlardan ve çekirdeklerden oluşmaktadır. Değişik elementlerin atomlarında değişik çekirdekler ve değişik sayıda elektron bulunur.

ATOM GÜCÜ: Atom çekirdeklerini parçalamakla elde edilen enerji. Bu enerji, ısı ve ışın olarak belirir.

ÇEKİRDEK: Bir atomun ortasında bulunan bir grup zerre. Çekirdekler elektron ve protonlardan oluşur. Belirli bir elementin çekirdeği içinde her zaman aynı sayıda proton vardır. Nötronların sayısı ise değişiktir.

ELEKTRON: Atom içinde, çekirdek çevresinde dönen küçük zerrelerdir. Bunlar negatif elektrikle yüklüdürler.

İZOTOPLAR: Kimyasal ve fiziksel özellikleri aynı olup atom ağırlıkları değişik olan elementler. Çekirdek içindeki nötronların sayısı değişik olan aynı elementin değişik şekilleri.

NÖTRON: Çekirdek içinde elektrikle yüklü olmayan zerre.

PROTON: Bir çekirdek içinde pozitif elektrikle yüklü olan zerreler.

RADYASYON: Isı ve ışık gibi bazı ışınlar zararlı değildir. Radyoaktif maddelerle yayılan ışınlarsa tehlikeli olabilirler.

RADYOAKTİVİTE: Nükleer ışın yayan her şey radyoaktiftir. Uranyum gibi doğada bulunan bazı elementler radyoaktiftir.

Radyoaktivite (bir atom çekirdeğinin tanecikler yahut elektromanyetik ışımalar yaymak suretiyle kendi kendine parçalanması) insanlar için çok zararlıdır. Bu bakımdan radyoaktif izotoplara (kitle sayıları değişik, ama kimyasal özellikleri hemen hemen aynı olan ve bu nedenle aynı atom sayısı taşıyan elementler) resimde görüldüğü gibi mekanik kollarla dokunmalı, işlemler buna göre yapılmalıdır. İşlemi yapan kişi, ışınların geçmesini önleyen özel bir cam bölüm ve özel giysilerle korunur. Bu ışınlar yine aynı korunma koşulları gözönünde tutularak doktorlar tarafından da kullanılır.

Atom, protonlar (kırmızı), nötronlar (siyah) ve elektronlardan (yeşil) oluşur. Atom çekirdeği, çevresinde elektronların döndüğü proton ve nötronlardan oluşmaktadır. Atomların elektron ve protonları aynı sayıdadır ve bu da elementin türünü belirleyen sayı olmaktadır. Hidrojenden her birinin bir, helyumun iki ve karbonun altı sayısı vardır.

Dünyada doğal olarak tekrar tekrar oluşan 92 tür atom bulunmaktadır. Bunların en basiti, çekirdeği, pozitif bir proton ile bunun çevresi negatif bir elektronla sarılmış olan hidrojendir. Öteki bütün atomlar daha karmaşıktır ve her atom türü, element dediğimiz bir maddeyi meydana getirir. Oksijen ve hidrojen gibi bazı elementler gaz halindedir. Bazıları sülfür gibi katı, bazıları da demir gibi maden olanlardır. Elementler bir araya gelerek bileşikleri meydana getirirler. Su, hidrojen ile oksijenin bir bileşimidir. Atomlar, atomların değişik düzende olmalarıyla birden daha çok sayıda biçim alabilirler. Örneğin kömür, yumuşak bir grafit (*) halinde olacağı gibi elmas gibi sert bir cisim halinde de olabilir.

Protonların sayısı her zaman elektronların sayısına eşittir. Bu sayılara atom sayısı denir ve her elementin ayrı bir sayısı vardır. Çekirdeğin, elektrik yüklü olmayan zerreleri de vardır ki, bunlara nötron denir.

* Kurşunkalem ve bazı alet parçalarını yapmakta kullanılan bir doğal karbon.

Çekirdeğin içindeki zerreler, büyük güçlerle birbirlerine tutunurlar. Eğer bir çekirdek, daha küçük çekirdekler halinde parçalanırsa daha büyük bir enerji ortaya çıkar. Bu işleme fizyon (fission) -bir atom çekirdeğinin birbirine eşit olacak biçimde ikiye ayrılması- denir. Bu işlem, atom enerjisi istasyonlarında, uranyum ve plutonyum elementlerinden enerji elde edilmesinde uygulanır.

Atom çekirdeğinin ergime (katı bir cismin ısı etkisiyle sıvıya dönüşmesi) noktasına gelmesi, küçük atom çekirdeklerinin daha büyük bir çekirdek oluşturmak için birleşmesi halinde olur. Bu işlem, güneşte ve hidrojen bombasında daha büyük bir enerjinin doğmasına yolaçar.

Uranyum atomları nötronlarla bombardıman edildiği zaman parçalara bölünür ve zincirleme halinde bir atom tepkisi meydana gelir. Atomlar, daha az yoğun çekirdekli başka atomlar meydana getirecek şekilde parçalanır ve böylece büyük ölçüde ısı ve ışın saçarlar. Bu da ergime olarak bilinmektedir.

Rutherford (yukarıda), elektronların, katı bir çekirdeğin çevresinde döndüğünü belirtmişti. Aşağıda: Elektrik üretmede kullanılan bir atom enerjisi istasyonu.

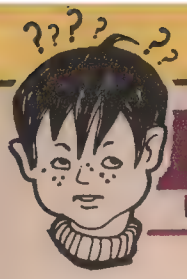

Genel Bilgi Testleri

33

Hazırlayanlar: AYSEL ALTINKAYNAK • HİKMET ALTINKAYNAK

1 Hastalıklardan korunmak amacıyla sağlam bir kişiye verilen ölü ya da zayıflatılmış mikroplara ne denir?
A) Antibiyotik B) Aşı
C) Serum D) Toksin

2 Vücudumuza enerji veren besinler hangisidir?
A) Proteinler B) Vitaminler
C) Nişastalar D) Mineraller

3 Sağlığımız için gerekli olan vitaminlerin asıl görevi nedir?
A) Vücudumuzu hastalıklardan korumak.
B) Enerji veren besinlerin tutuşturulmasına yardımcı olmak.
C) Yapıcı ve onarıcı besinlerin bir araya gelmesini sağlayıp hücrelerin büyümelerini gerçekleştirmek.
D) Bunların hepsini yapmak.

4 Vücudumuza girdiğinde, vücudumuzun çalışma düzenini bozan ve insanı öldüren maddelere ne denir?
A) Antibiyotik B) Kinin
C) Zehir D) Alerji

5 İlkokulda okuyan çocukların günlük uyku gereksinimi kaç saattir?
A) 10-12 B) 8-9 C) 9-10 D) 12-14

6 "İstanbul'daki Şehzade Camii çıraklık devri eserim, Süleymaniye kalfalık eserim, Mihrimah Sultan Camii, Rüstem Paşa Camii ve Edirne'deki Selimiye Camii ustalık eserim" diyen, Osmanlı İmparatorluğu zamanında yetişmiş en büyük Türk mimarı kimdir?
A) Sedefkâr Mehmet Ağa
B) Mimar Sinan
C) Mimar Hayrullah
D) Halil Ethem Eldem

7 Osmanlı İmparatorluğu en geniş sınırlarına hangi padişah döneminde ulaştı?
A) Fatih Sultan Mehmet
B) Yavuz Sultan Selim
C) Yıldırım Beyazıt
D) Kanuni Sultan Süleyman

8 Özellikle eski yazma kitaplarında görülen renkli resim çeşidine ne denir?
A) Çini B) Minyatür
C) Biblo D) İkona

9 Aşağıdaki sözcüklerin hangisi yanlış yazılmıştır?
A) Hattatlıkda B) Mimarlıkta
C) Çinicilikte D) Süslemede

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinden sonra soru işareti kullanılmalıdır?
A) İşte güzel bir resim
B) Ne yazdığımı ben de unuttum
C) Tatilde neredeydiniz
D) Kimi görse aynı şeyi soruyor

11 $\frac{4}{6}$ kesrinin $\frac{n}{24}$ kesrine denk olması için "n" yerine hangi sayı gelmelidir?
A) 8 B) 12 C) 16 D) 19

12 Çağlayan, 120 sorudan oluşan Türkçe testinin 72'sini doğru olarak yanıtladığına göre, başarı yüzdesi kaçtır?
A) 60 B) 58 C) 62 D) 80

13 Mevsim sonu satışları dolayısıyla % 40 indirimle 1800 liraya satılan kravatın fiyatı nedir?
A) 3600 B) 3000 C) 2800 D) 2050

14 100 cm'lik bir doğru parçasını, iki parçaya öyle bir şekilde ayırınız ki, birinin $\frac{1}{3}$'ü diğerinin $\frac{1}{2}$'sine eşit olsun. Küçük parçanın uzunluğu kaç cm olur?
A) 55 B) 40 C) 65 D) 70

15 On beş dakikada yelkovan kaç derece açı çizer?
A) 45 B) 75 C) 90 D) 120

(Yanıtlar 30. sayfada)

Orson Welles

BİRLEŞİK Amerika'nın dünyaca tanınmış tiyatro ve sinema oyuncusu, yazar ve yönetmen (rejisör) Orson Welles, 1915'de Wisconsin eyaletinin Kenosha kentinde doğdu. Öğrenimine İllinois'deki Todd Okulu'nda başladı. Chicago Sanat Enstitüsü'nde resim dersleri aldı. Okul temsillerinde çeşitli rollere çıktı. 1931'de gittiği İrlanda'da tiyatro alanında çalışmalar ve yöneticilik yaptı; daha sonra bu çalışmalarını sinemada sürdürdü, çeşitli senaryolar hazırladı. Amerika'ya döndükten sonra Shakespeare (Şekspir) oyunlarında roller aldı. 1936'da radyoda görev yaptı, turnelere çıktı. 1945'de tiyatro çalışmalarıyla birikte gazete ve dergilerde sanat ve eleştiri yazıları yazmaya başladı. Bir ara Avrupa'ya giderek oradaki sinema çalışmalarına katıldı. Sinema ve tiyatro alanındaki sanatının doruğuna çıkan ve bir çok yapıt veren Orson Welles, 10 Ekim 1985 günü Los Angeles'de bir arkadaşının evinde yaşama gözlerini kapadı.

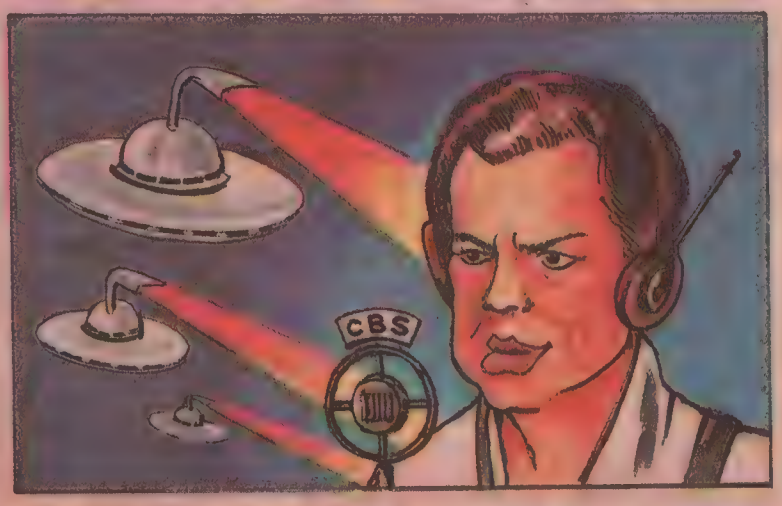

Yapıtları

ÇAĞDAŞ sinema ve tiyatro sanatının önde gelen kişilerinden olan Orson Welles'in adının yaygın olarak duyulması, H. G. Wells'in romanı "Dünyalar Savaşı"ndan radyo için uyarladığı senaryo ile oldu. Bununla ilgili olarak 1938 Ekim'inde radyoda tıpkı sahidenmiş gibi heyecanla yaptığı konuşma ile milyonlarca dinleyici bir an Merihlilerin dünyaya saldırıda bulunduklarına inandı ve bunun sonunda da ortalığı bir panik (*) kapladı. Bu olay üzerine Welles radyodan ayrılmak zorunda kaldı.

1941'de ilk kez çevirdiği "Citizen Kane" (Yurttaş Kane) filmi ile büyük üne kavuştu. Başrolü kendisinin oynadığı ve Oscar ödülü kazanan filmde, basın kralı olarak tanımlanan Amerikalı gazete sahibi Hearst'in yaşamı ele alınıyor ve eleştiriler yapılıyordu.

Kendisinin hazırlayıp rol aldığı, bazılarını da yönettiği başlıca film ve oyunlar şunlardır:

Şanghaylı Kadın, Korkuya Yolculuk, Devlet Savaşı, Moby Dick, Aynadaki Çatlak, Adını Asla Unutmayacağım, Kral Oidipus, Macbeth, Güney Yıldızı, Define Adası, Ayakkabıcının Bayramı, On Milyon Hayalet, Merhaba Amerikalılar, Geceyarısı Çanları, Şapka Yiyen At.

(*) Bir temele dayanmayan ani büyük korku.

Özellikleri

- İlk filmi olan Yurttaş Kane'i (Citizen Kane) çevirmeden önce hiç sinema deneyimi olmamıştı. Bu filmi yönetmeden, stüdyonun bir salonuna kapandı: John Ford'un, ülkemizde Cehennem Dönüşü adıyla oynatılmış "Stagecoach" adlı yapıtını üstüste tam 40 kere seyretti. Yıllar sonra, sinemayı o yapıtla öğrendiğini söyledi.
- Yurttaş Kane, çeşitli yıllarda yapılan soruşturmalarda, eleştirmenler tarafından sinema tarihinin en iyi 10 filmi arasında yer aldı. Bu film, TRT televizyonu tarafından da gösterildi.
- Muhteşem Ambersonlar (Magnificent Ambersons) filmi, stüdyo tarafından 45 dakika kısaltıldı; sinemalarda da o kısaltılmış biçimiyle gösterildi. Orson Welles, bu olay üzerine, filmlerini kendi hesabına yapmaya başladı. Çekim masrafları için gerekli olan parayı, çeşitli filmlerde roller oynayarak sağlamaya çalıştı.
- Önce İrlanda kökenli olan Amerikalı sinema oyuncusu Rita Hayworth ile evlendi; daha sonra ikinci evliliğini Paola Mari ile yaptı.
- Filmlerinde çok değişik tipleri canlandırmaktaki becerisiyle de tanındı.
- 1934'de William Shakespeare'in tiyatro yapıtlarını resimleyerek yayımladı.

Mini ansiklopedi

Mıknatıs Niçin Sadece Metali Çeker?

Bir dakika! Mıknatıslar bütün metalleri çekmezler. Bir mıknatısı alın ve biraz oynayın. Demir çivileri çekebilirsiniz. Ama bakır çivileri ya da alüminyumdan yapılmış nesneleri çekemezsiniz.

Bir nesnenin mıknatısla çekilip çekilememesi, o nesnenin yapısına bağlıdır. Her şey, gözle göremeyeceğimiz kadar küçücük atomlardan yapılmıştır. Atomlar da, çok daha küçük olan elektronlardan yapılmıştır. İnanmayabilirsiniz, ama bu elektronlar sürekli olarak dönmektedirler. Her atomun içinde bir çok elektron döner durur.

Nesnelerin çoğunda elektronlar her yöne doğru dönerler. Ama demir ya da nikel gibi bazı metallerde elektronların hepsi de aynı yöne doğru döndürülebilirler. Bu yapıldığı zaman elektronlar bir manyetik alan oluştururlar. Mıknatıslar da ancak bu tür metallerden yapılabilir ve mıknatıslar gene ancak bu tür metalleri çekebilirler.

Papağanlar

Papağanların çoğuna her dilden konuşma öğretilebilir. Bazıları bir kaç cümleyi, bazıları da 100 kadar sözcüğü öğrenebilirler.

Gri Afrika papağanı ile Güney Afrika Amazon papağanı en iyi konuşan papağan türleridir. Muhabbetkuşları ve daha bir takım kuşlar da konuşabilmektedirler. Ama bu daha ufak türlerin konuşmaları, büyük papağanlarınki kadar iyi değildir.

Papağanlar konuşmayı taklit yoluyla öğrenirler. Her zaman yinelediğiniz sesleri işitirler. Sizin söylediklerinizi bir teyp gibi söylemeye başlarlar. Gerçi sözcüklerin ne anlama geldiğini bilemezler, ama bazı şeyleri ne vakit söyleyeceklerini öğrenebilirler.

UÇAN DAİRELE

2 Kasım 1972'de Ronald Johnson adlı bir ortaokul öğrencisi Delphos'taki (Kansas) çiftliğinde koyunlarını güdüyordu. Hava henüz kararmıştı.

Ronald, akşam yemeği için evine dönerken birden açlığını filan unutturan bir şeyle karşılaştı. Evlerinin az gerisinde "parıldayan, mantar şeklinde bir nesne" gördü. Yerden bir metre kadar yüksekte uçarak duruyordu. Büyük bir gürültü çıkarıyordu. Ronald bu nesneye bir kaç dakika baktı. Orada kalmaktan korkuyordu, ama duyduğu merak onu oraya çivilemişti. Ansızın ses, yüksek bir vınlamaya dönüştü. O acayip nesne hareket etti ve karanlık gökyüzünde kaybolup gitti. Hareket ederken saçtığı parlak ışıklar Ronald'ı adeta kör etmişti.

Şu anda UFO'larla ilgili ünlü bir öyküyü okudunuz. (UFO = Tanımlanamayan Uçan Nesne" anlamına gelen İngilizce sözcüklerin baş harflerinden oluşmaktadır.) Bu olay gerçekten olmuş mudur? Belki. Ama ne olmuştu? Görülen şey bir uzay aracı mıydı yoksa bir tür göz yanılması mı? Ve son olarak da, bu öykünün anlamı nedir? Bir şey kanıtlamakta mıdır?

Bunlar, UFO araştırmanlarının çalıştığı sorul rıdır. Her yıl, resinde binler rülmektedir. mek", bir u belirlenmesi miyor. Ne ol anlaşılamayan ışık ya da ne düğünü belirti

Bilim ada ğu, bu görülen nellikle açı

UFO'lar, bir çok filme konu olmuştur. Ülkemizde de gösterilen "Tehlikeli İlişkiler" filminde, dev bir uçan dairenin dünyamıza inişi konu edilmekteydi.

Bazı UFO'ların açıklanması kolaydır. Ağaçların üzerindeki bu acayip nesne, meğerse bir bulut kümesiymiş. Bu fotoğrafın alındığı Norveç gibi dağlık ülkelerde böyle tuhaf şekilli bulutlara rastlanabiliyor.

kanısındadırlar. Kimileyin UFO'ların güneş ışığının, akşam yıldızlarının, bataklık gazlarının, hatta uçan kuşların bile yansımalarından ibaret oldukları öğrenilmiştir.

Bilim adamlarının ve yazarların bir bölümü farklı düşünmektedirler.

Dr. Hynek, "Görülen şeylerin çoğu açıklanabiliyor," diyor. "Bazen insanlar hava balonları, meteorlar ya da uzay kapsülleri gibi şeyleri görürler. Ama bu olayların yüzde 10'unu açıklayamıyoruz."

Dr. Hynek UFO'larla ilgili haberlerin bazen "ciddi" kimselerden de geldiğini söylüyor, UFO'ların görülmüş olduğu söylenen yerlerde fiziksel kanıtlara da rastlandığına dikkatimizi çekiyor. Bu kanıtlar arasında, yerdeki bazı yanık izleri ya da metal parçaları bulunmaktadır. Hynek, bunlardan bazılarının inandırıcı olduğunu söylüyor.

Gökbilimci John Moseley'in tutumu biraz farklı: "Göz tanıkları, ne kadar ciddi olurlarsa olsunlar, gene de yanılabilirler. Acayip bir şey gördükleri zaman heyecanlanırlar ve mantıksal olarak düşünemezler. Zaten bir çok olayda, tanıklar sonraları ifadelerini değiştirmişlerdir."

Mosley, diğer inanmayanlar gibi, eldeki ipuçlarının bir UFO'ya ait olduğunun kesinlikle kanıtlanabilmiş bulunmadığını ileri sürüyor. "Yere inmiş olan bir UFO'ya ait olduğu söylenen yanıklar, biraz benzin ve kibritle elde edilebilir" diyor.

Gerek inananlar, gerekse inanmayanlar bir nokta üzerinde birleşiyorlar: Uzayda yaşam olması ihtimali vardır. Ama, inananlar bunun UFO'ların varlığını kanıtladığını söylerlerken, inanmayanlar da şimdilik beklemeyi yeğlemektedirler.

Ressam Tim White'ın fırçasıyla bir uçan daire.

Kısaca

Pirinç

BUGÜN dünyada en önemli besin maddelerinden biri pirinçtir. Yeryüzündeki insanların yaklaşık yüzde 40'ı pirinçle beslenmektedir.

Pirinci ilk ekenler, M.Ö. 2000 yıllarında Çinliler olmuştur. Bu besin maddesi daha sonra, başta Hindistan olmak üzere, bütün Asya'ya yayılmıştır. Araplar Nil kıyılarında, İspanyollar da ırmak vadilerinde pirinç yetiştirmişlerdir. Amerika'da pirinç ekimine 1493'de, Kristof Kolomb'un bu kıtaya gelişinden sonra başlanmıştır.

Pirinç, ülkemizin de önemli besin kaynaklarından biridir. Türkiye'mizin çeşitli bölgelerinde yetiştirilmektedir.

1 Türkiye'de saat 12.00 iken, Amsterdam'da, Londra'da ve New York'ta saat kaçtır?

2 Kurtuluş günleri 11, 13 ve 15 Şubat olan üç ilimizin adlarını sırasıyla söyleyebilir misiniz?

3 Halk geleneklerini, göreneklerini, inançlarını, masallarını, hikâyelerini, türkülerini, atasözlerini, edebiyatını araştıran ve inceleyen bilime ne ad veriliyor?

4 Memeli hayvanlar sınıfının kemirgenler takımındandır. Bacakları kısa, ön ayakları dört, arka ayakları üç parmaklıdır. Anavatanı Güney Amerika'dır. Oradan bütün dünyaya yayılmıştır. Mikroplara ve ilaçlara, insan gibi tepki gösterdiği için laboratuvarlarda deneme hayvanı olarak kullanılırlar. Bu hayvanın adını biliniz bakalım.

5 Türk halk şairidir (17. - 18. yüzyıl). Hayatı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Kırımlı olduğu sanılmaktadır. Karacaoğlan ve Âşık Ömer'le çağdaştı. Onlar kadar da ün yapmıştı. Genellikle hece vezniyle koşma ve türkü türlerinde şiirler yazdı. Ya adı?

6 Doktor sanını kazanmak için verilen sınavın adıdır. Bir fakülte ya da yüksekokulu bitirdikten sonra o bilim dalında sınav ve bilimsel bir yapıtla (tez) erişilen aşama anlamına gelir. Bu sözcük nedir?

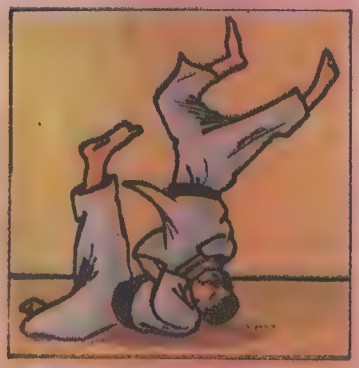

7 Silahsız dövüşme sanatı, bir başka deyişle, zayıfın kuvvetliyi alt edebilmesini öğreten bir bilgi kolu olan judo, Japonca JU ve DO sözcüklerinden oluşur. Anlamları nedir acaba?

8 XVIII. yüzyılın büyük müzik ustalarından J. Haydn, J.S. Bach, L.V. Beethoven ve W. A. Mozart arasından hangi ikisi XIX. yüzyılı da görebilmiştir?

9 Bektaşi tarikatının kurucusudur (1209-1271). Horasan'dan Anadolu'ya gelmiştir. Kardeşi Menteş ile birlikte Baba İshak'a mürit olmuştur. Kendisi daha sonraları Babai halifesi olmuştur. Kimdir?

10 Ender yetişen komutanlardan biridir. (İ.Ö. 358-323). Makedonya kralı II. Filip'in oğludur. Ünlü bilgin Aristo'dan dersler aldı. Anadolu da dahil, Asya'ya bir çok sefer yaptı. İ.Ö. 333'te Persleri yenilgiye uğrattı. Bu komutanın adı nedir?

(Yanıtlar 30. Sayfada)

Önemli Günler ve Haftalar

Şubat

Şubat, ilk ve ortaöğretimde birinci yarıyıl tatilidir. Buna kısaca "karne tatili" de denir. Dört aylık sürede yorulan öğrenci ve öğretmenlerin dinlendirilmesi amaçlanır. Bu yıl 24 Ocak günüyle başlayan tatil, 9 Şubat'ta sona erecektir. Ayrıca bu ayda Milli Eğitim Bakanlığı Vakfı kuruluş günü yer almaktadır.

Bu gün, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı bütün eğitim kurumlarında, eğitim ve öğretimin, toplum ve kişilerin sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacak nitelik ve niceliğe ulaşmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuş olan Milli Eğitim Bakanlığı Vakfı'nı tanıtmak üzere her yıl 19 Şubat tarihinde düzenlenir.

Vakfın amaçlarının nasıl gerçekleştirileceği şöyle açıklanmaktadır:

1. Milli eğitimi geliştirici araştırmalar yapmak ve yaptırmak.

2. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı okullarda:

a) Kurumların ihtiyacı olan araç ve gereçlerin sağlanmasına,

b) Ders ve yardımcı ders kitabı vb. basılı eğitim malzemelerinin hazırlanması ve sağlanmasına,

c) Öğrencilerin her türlü ihtiyaçlarının karşılanmasına katkıda bulunmak.

3. Her çeşit ve seviyedeki eğitim kurumunun açılmasına, bina ve tesislerinin yapım ve onarımlarına yardımcı olmak.

4. Milli eğitim kurumları yönetici ve öğretmenlerinin eğitim etkinliğini arttırıcı çalışmalarda bulunmalarını teşvik etmek ve bu konuda başarı gösterenleri ödüllendirmek.

5. Milli eğitim kurumlarında:

a) Öğretmen ve öğrenciler arasında yarışmalar düzenlemek suretiyle eğitim kurumlarında eğitimin gelişmesine ve Atatürkçü düşüncenin yerleşmesine,

b) Yapılan üretimin pazarlanmasına ve tanıtılmasına,

c) Binaların yapım ve onarımlarına katkıda bulunmak.

Yılın Sporcuları

Galatasaray Lisesi (üstte) ve İzmir Şemikler Lisesi (altta).

1985 yılının en başarılı sporcuları iki lisemizden çıktı..

Dünya Liseler Basketbol Şampiyonası'nda ikinci olan Galatasaray Lisesi ile Dünya Liseler Futbol Şampiyonası'nda ikinciliği elde eden İzmir Şemikler Lisesi, yurdumuza uzun yıllar özlemini çektiğimiz iki gümüş madalya ile döndüler.

1985 Türkiye Liseler Şampiyonu olan Galatasaray Lisesi basketbol takımı, Danimarka'da yapılan Dünya Şampiyonası'nda Çin'i 112-57, Kıbrıs Rum Kesimi'ni 108-61, Belçika'yı 100-55, Danimarka'yı 91-57, Fransa'yı 74-67 yendikten sonra finalde Amerika temsilcisine 124-88 yenilerek ikinci oldu.

Yine aynı yılın Türkiye Liseler Futbol Şampiyonu olarak Dünya Şampiyonası'nda ülkemizi temsil eden İzmir Şemikler Lisesi, Finlandiya'nın Tampere kentinde yapılan maçların ilkinde Fransa'ya 2-1 yenildikten sonra İtalya'yı penaltı atışları ile 6-5, Lüksemburg'u 2-0 yenerek grubunda birinci olup finale yükseldi. Finalde Nijerya'ya 5-0 mağlup olan Şemikler Lisesi ikinciliği elde etti.

Okul ile sporu aynı başarı ile sürdüren Galatasaray ve Şemikler liselerini kutlarken, Karate Genç Milli takımımızın da 1985 Avrupa Gençler Şampiyonası'nda elde ettiği birinciliği de unutmuyoruz.

Türkiye İş Bankası Film Gösterileri — Şubat

Kahraman Şovalye

İSTANBUL
Kadıköy/Reks Sineması
Cumartesi, Pazar 9.30

Üsküdar/Sunar Sineması
Pazar 9.30

Suadiye/Atlantik Sineması
Cumartesi 9.30

ANKARA
Akün Sineması
Cumartesi, Pazar 10.00

Keçiören/Cem Sineması
Pazar 10.00

İZMİR
Konak Sineması
Pazar 10.00

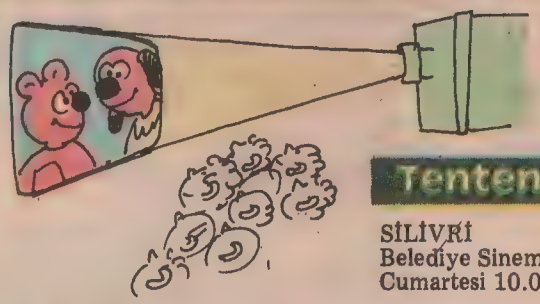

Cesur Prens

İSTANBUL
Şişli/Kent Sineması
Pazar 9.30

Bakırköy/Bakırköy Sineması
Cumartesi, Pazar 9.30

Çemberlitaş/Şafak Sineması
Cumartesi, Pazar 9.30

Tenten

SİLİVRİ
Belediye Sineması
Cumartesi 10.00

YALOVA
Aydın Sineması
Cumartesi 10.00

DİNAR
Belediye Sineması
Cumartesi 10.00

TRABZON
Sümer Sineması
Cumartesi 10.00

ERZİNCAN
Belde Sineması
Cumartesi 10.00

Sihirli Lamba

EDİRNE
Ayvazoğlu Sineması
Cumartesi 10.00

MERZİFON
Doğan Sineması
Cumartesi 10.00

BALIKESİR
Şan Sineması
Cumartesi 10.00

NEVŞEHİR
Büyük Sinema
Cumartesi 10.00

BURDUR
Saray Sineması
Cumartesi 10.00

CEYHAN
Eken Sineması
Cumartesi 10.00

DİYARBAKIR
Dilan Sineması
Cumartesi 9.00

buluşların öyküleri

YAZAN, ÇİZEN
NİYAZİ YOLTAŞ

KEMAN

"ÇALGILARIN KRALİÇESİ" DENİLEN KEMAN, MÜZİK ALETLERİNİN İÇİNDE SESİ EN GÜZEL VE EN ETKİLEYİCİ OLANIDIR.

KEMANA BENZEYEN ÇALGILAR AVRUPADA ORTAYA ÇIKMADAN YÜZYILLAR ÖNCE DOĞU ÜLKELERİNDE KULLANILIYORDU. MÜZİK ALETLERİNDEKİ BAŞLICA GELİŞMEYİ "YAY" SAĞLAMIŞTIR. YAY'IN İSE ARAPLARCA BULUNDUĞU VE İLK ÖNCE UT'TA KULLANILDIĞI ÖNE SÜRÜLMEKTEDİR.

X. YÜZYILDA AVRUPA'DA ORTAYA ÇIKAN "VİOL" ADLI ÇALGILAR, BUGÜNKÜ KEMANIN İLKEL ŞEKLİ SAYILABİLİR. FAKAT...

...VİOL'LER, BAŞLANGIÇTA GEZGİNCİ HALK ŞAİRLERİ TARAFINDAN KULLANILDIĞI İÇİN, USTA MÜZİSYENLERCE RAĞBET GÖRMEMİŞLERDİR.

KEMAN, XV. YÜZYIL SONU İLE XVI. YÜZYIL BAŞLARINDAKİ YENİLİKLER İTALYASINDA HIZLI BİR BİÇİM VE YAPILIŞ EVRİMİ GEÇİREREK BUGÜNKÜ ŞEKLİNE ULAŞMIŞTIR.

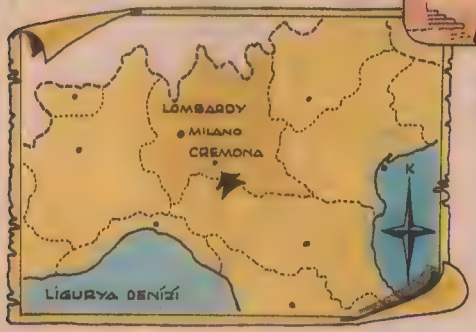

KUZEY İTALYA'NIN LOMBARDİYA BÖLGESİNDEKİ CREMONA ADLI UFAK BİR KASABA, XVI. YÜZYILDAN İTİBAREN KEMAN YAPIMCILIĞI İLE ÜNÜNÜ TÜM DÜNYAYA DUYURMAYA BAŞLADI.

CREMONA'LI İLK KEMAN USTASI ANDREA AMATI'DİR. 1530-1611 YILLARI ARASINDA YAŞAMIŞ OLAN BU BÜYÜK USTANIN YAPTIĞI KEMANLAR NE YAZIK Kİ GÜNÜMÜZE KADAR ULAŞAMAMIŞTIR.

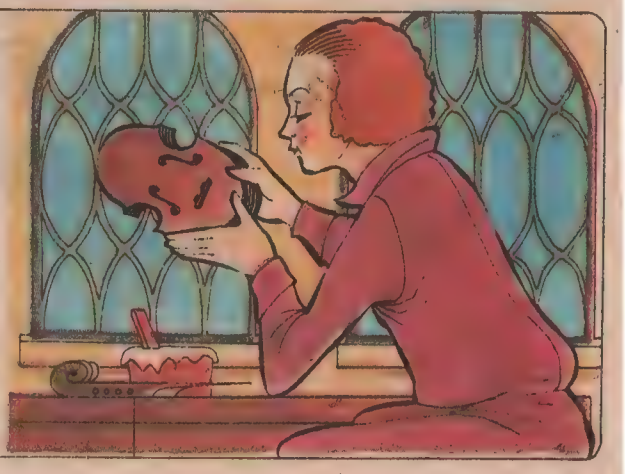

FAKAT O ÇAĞLARDA YAŞAYANLARIN YAZDIKLARINDAN, ANDREA AMATI'NİN KEMANLARININ PEK ZARİF VE YUMUŞAK BİR SESE SAHİP OLDUKLARINI ÖĞRENİYORUZ.

ANDREA AMATİNİN, ANTONIO (1550-1638) VE GIROLAMO (1556-1630) ADLI İKİ OĞLU DA BABALARININ YOLUNDA YÜRÜDÜLER.
FAKAT AİLENİN EN ÜNLÜ KEMAN YAPIMCISI GIROLAMO'NUN OĞLU NICCOLO AMATI OLDU (1596-1684).

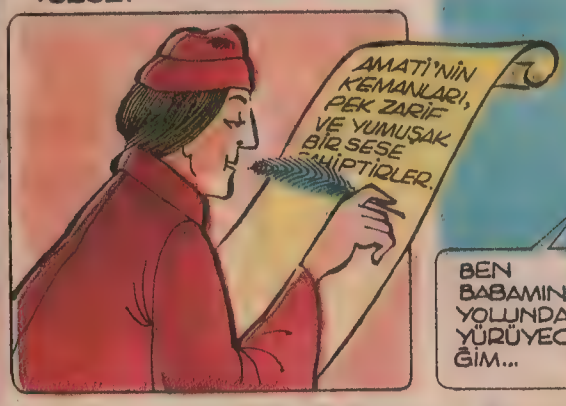

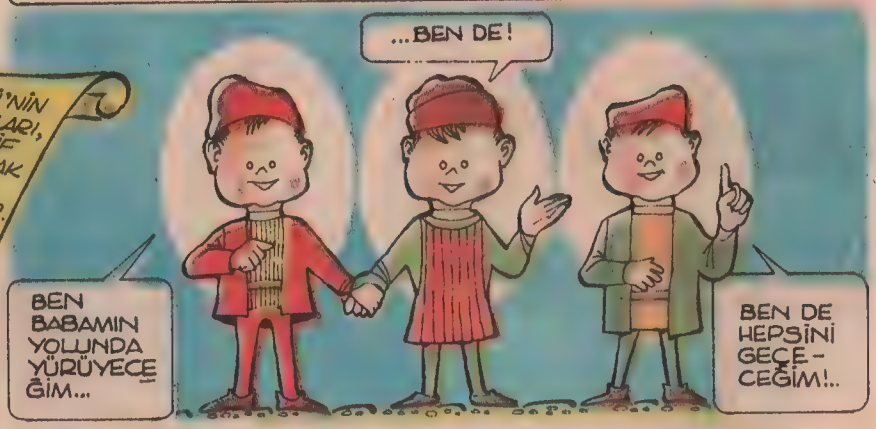

88 YILLIK UZUN ÖMRÜ BOYUNCA KEMAN YAPIMI İLE UĞRAŞAN NICCOLO AMATI, YEPYENİ BİR MODEL GELİŞTİRMİŞ VE BU MODELE "GRAND AMATI = BÜYÜK AMATI ADI VERİLMİŞTİR.

MÜZİK BİLGİNLERİNDEN PROF. PAUL TÖVİNG, "BÜYÜK AMATİ'Yİ ŞÖYLE TANIMLAR:

TAHTASININ TİTİZLİKLE SEÇİLDİĞİNE ŞÜPHE YOKTUR. HATLARI SON DERECE ZARİFTİR. ALEV RENGİ PARLAK VE ELASTİKİ BİR CİLASI VARDIR. GÖĞÜS VE SIRTIN YUMUŞAK EĞİLİMLİ KABARTILARI VE DİĞER ÖZELLİKLERİ, BU ÇALGIYA EŞSİZ BİR SES GÜZELLİĞİ BAĞIŞLAMIŞTIR.

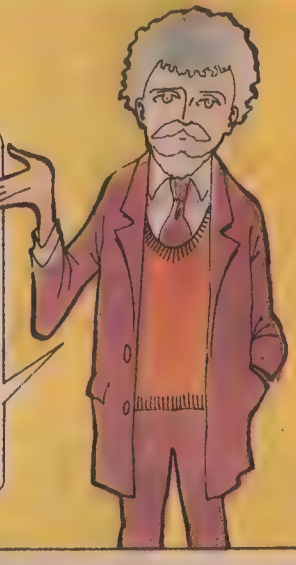

ANTONIO STRADIVARIUS (1644-1737)

AYNI YÜZYILIN BİR DİĞER ÜNLÜ KEMAN YAPIMCISI İSE ANTONIO STRADIVARIUS'DUR. 1644 YILINDA CREMONA KASABASINDA SOYLU BİR AİLENİN OĞLU OLARAK DÜNYAYA GELEN STRADIVARIUS, SANATINA HENÜZ 12 YAŞINDA İKEN BAŞLAMIŞTIR.

24 YAŞINA KADAR NICOLO AMATI'NİN YANINDA ÇALIŞTIKTAN SONRA, KENDİ BAŞINA BİR ATÖLYE AÇTI. 1700'Ü İZLEYEN YILLARDA SANATININ DORUĞUNA ULAŞAN STRADIVARIUS'ÜN, BU TARİHTEN SONRAKİ KEMANLARI BİRER ŞAHESERDİR.

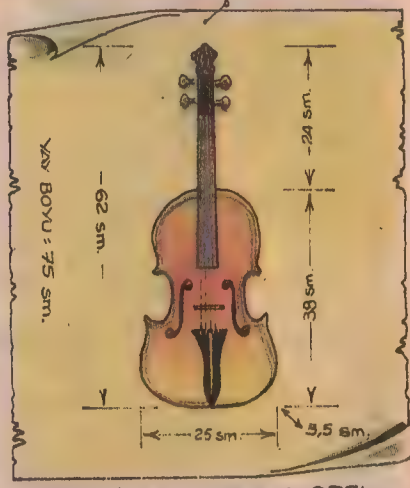

ÖZELLİKLE "YASSI MODEL" KEMANLARI, HER BAKIMDAN EŞSİZ NİTELİKTEDİR.

2

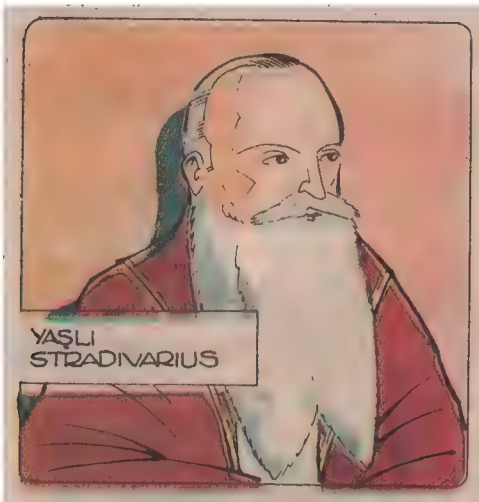

STRADIVARIUS, 1737 YILINDA YİNE DOĞDUĞU KASABADA, CREMONA'DA HAYATA GÖZLERİNİ YUMDU.

BU BÜYÜK USTA, KEMANLARINA ATEŞ KIRMIZISI RENGİNDE İKİ KAT CİLÂ SÜRERDİ. ÖZEL OLARAK HAZIRLADIĞI BU CİLÂNIN NASIL YAPILDIĞI VE FORMÜLÜ BUGÜN BİLE BİLİNMEMEKTEDİR.

BİLİNEN TEK ŞEY İSE, CİLÂ FORMÜLÜNDEKİ REÇİNELERİN BİR KISMININ KUZEY İTALYA BÖLGESİNE ÖZGÜ BİR CİNS ÇAMDAN ELDE EDİLDİĞİDİR Kİ, MAALESEF BUGÜN BU TÜR ÇAMLARIN SOYLARI HEMEN HEMEN TÜKENMİŞ DURUMDADIR.

STRADIVARIUS'UN ÇAĞDAŞI OLAN BİR BAŞKA KEMAN YAPIMCISI İSE GIUSEPPE ANTONIO GUARNERIUS'DUR. (1683-1745) KEMAN YAPIMCISI BİR AİLEDEN GELEN GUARNERIUS, ÜSTÜN YETENEĞİNE KARŞIN YAŞADIĞI DERBEDER HAYAT NEDENİYLE PEK AZ KEMAN YAPIMINI GERÇEKLEŞTİREBİLMİŞTİR.

GUARNERIUS'UN KEMANLARINDAKİ SES TONUNUN GÜZELLİĞİNİ İLK KEŞFEDEN, GEÇEN YÜZYILIN ÜNLÜ KEMAN VİRTÜÖZÜ PAGANINI (1782-1840) OLMUŞTUR. PAGANINI VERDİĞİ TÜM KONSERLERDE, DAİMA "SEVGİLİ TOPUM" DEDİĞİ GUARNERIUS KEMANINI KULLANMIŞTIR.

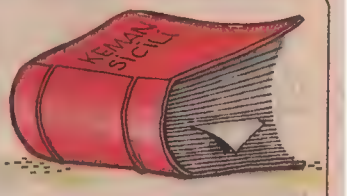

BU USTA YAPIMCILARIN ELİNDEN ÇIKMIŞ VE GÜNÜMÜZDE SAYILARI BİR HAYLİ AZALMIŞ OLAN BÜTÜN BU KEMANLARIN, DÜZENLİ KAYITLARI TUTULMAKTA VE HERBİRİNİN NEREDE BULUNDUĞU VE KİMLER TARAFINDAN KULLANILMAKTA OLDUĞU BU KAYITLARA İŞLENMEKTEDİR.

DİLERSENİZ ŞİMDİ DE KEMANLA İLGİLİ BAZI İLGİNÇ NOTLARA BİR GÖZ ATALIM:

KEMANIN DOĞUM YERİ SAYILAN KUZEY İTALYANIN 2200 YILLIK KASABASI CREMONA'NIN KARMAŞIK SOKAKLARINDA, BUGÜN BİLE KEMAN YAPIMCILIĞINI SÜRDÜREN ELLİ CİVARINDA KÜÇÜK YAPIMEVİ BULUNMAKTADIR.

ESKİ KLASİK YAPIM TEKNİĞİ İLE ÇALIŞAN BİR KEMAN USTASININ BİR YILDA YAPABİLDİĞİ KEMAN SAYISI BEŞ YA DA ALTI TANEYİ GEÇMEZ.

GEÇEN YIL BEŞ TANE KEMAN YAPTIN HA... DOĞRUSU ÇOK HIZLISIN DOSTUM...

BENİMKİ DE TEKTİR, Dİ Mİ?

HER KEMAN TEKTİR, YANİ BİR EŞİ DAHA YOKTUR. TIPKI HER İNSANIN TEK VE BENZERSİZ OLMASI GİBİ...

KEMANCILARIN ÇOĞU KEMANLARINA AŞIKTIR. KEMAN SEÇİMİ VE KEMAN ALIMI ÇOĞU ZAMAN SANATÇIYLA KEMANI ARASINDA ADETA BİR EVLİLİK BAĞI GİBİDİR.

UZUN SÜRE KULLANILMAYAN KEMANLAR TEKRAR ÇALINMAYA BAŞLADIKLARINDA BİRAZ GÜÇ "ISINIRLAR". ESASEN BİR KEMAN, 30-40 YIL KULLANILMAZSA DEĞERİNDEN ÇOK ŞEY YİTİRİR.

HMMM, NICOLO USTA TORUNU İÇİN AĞAÇ KESİYOR...

KEMAN YAPIMI İÇİN KULLANILAN TAHTALARIN 30-40 YIL ÖNCEDEN KESİLİP KURUTULMUŞ OLMASI GEREKİR.

BİR STRADIVARIUS KEMANININ BUGÜNKÜ DEĞERİ YAKLAŞIK 100.000.000 LİRA CİVARINDADIR.

YERYÜZÜNDE SAYILARI PEK AZ OLAN STRADIVARIUS KEMANLARINDAN BİR TANESİ DE ÜLKEMİZDE BULUNMAKTADIR. BU KEMAN, DEĞERLİ KEMANCIMIZ AYLA ERDURAN'A AİT OLUP, STRADIVARIUS'UN EN VERİMLİ ÇAĞINDA 1710 YILINDA YAPILMIŞTIR VE ADI "RODERERO KEMANI" DIR.

ÜLKEMİZDEKİ TEK GUARNERIUS KEMANI İSE DEĞERLİ KEMANCIMIZ SUNA KAN'DA BULUNMAKTADIR.

NİYAZİ YOLTAŞ

4

GARİP ama GERÇEK

Çizen: YÜKSEL ÜNSAL

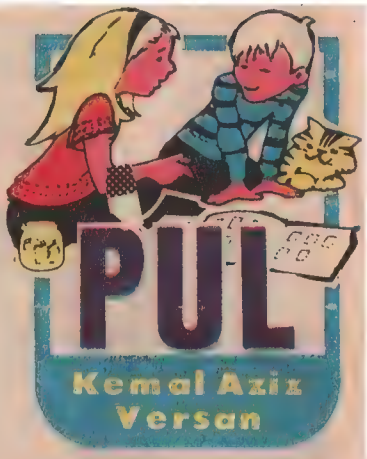

MİLLİ VE GENÇLİK SERGİSİ

İstanbul 85 Posta Pulları VI. Milli ve Gençlik Sergisi 23-29 Aralık 1985 tarihleri arasında düzenlendi.

Sergi Türkiye Filateli Dernekleri Federasyonu Başkanı Salih Muzaffer Kuyaş tarafından açıldı. Açılış törenine İstanbul Vali Muavini Fuat Uğur, Belediye Başkan Yardımcısı Hikmet Bozanoğlu, PTT İşletme Genel Müdürlüğü Posta Dairesi Başkanı Necdet Ekinci ve PTT Bölge Başmüdürü Kadir Kutlu da katıldı.

Açılış törenine PTT folklor ekibi de büyük renk kattı.

Sergide ödüller şöyle dağıtıldı:

Büyüklerde, Milli Büyük Onur Ödülü: Levent Kip.

Milli Büyük Ödül: Yalçın Bicioğlu.

Gençlerde, Gençlik Büyük Ödülü: Deniz Aslan.

Büyük Altın Kaplamalı Gümüş Madalya ile Özel Ödül: Şeref Bornovalı ve Daron Kemer Acemoğlu.

Büyük Altın Kaplamalı Gümüş Madalya: Emine Serdaroğlu ve Emre Oral.

Altın Kaplamalı Gümüş Madalya: Mustafa Levent Acar ve Emir Köylüoğlu.

Ayrıca 4 genç Büyük Gümüş Madalya, 13 genç Gümüş Madalya, 13 genç Gümüş Kaplamalı Bronz Madalya, 14 genç Bronz Madalya, 1 genç de Diploma kazandı.

Sergide "KUMBARA" dergimiz de Yayın Ödülüyle değerlendirildi.

Sergi dolayısıyla, üzerinde Boğaziçi Köprüsü'nün resmi bulunan 125 kuruş değerli posta kartları, sergiyi sembolize eden bir kompozisyon ve 13 lira 75 kuruş ek değer bastırılmak suretiyle 15 lira değerinde bir posta kartı çıkarıldı.

Ayrıca, ilk gün damgası kullanıldı.

DÜNYA GENÇLİK YILI

Finlandiya PTT'leri, 1985 Dünya Gençlik Yılı dolayısıyla, 6 milyon tirajlı, 1,50 FIM değerli bir pul çıkardı.

İtalya PTT'leri de aynı nedenle 600 liret değerinde bir pul çıkardı ve ilk gün Roma PTT merkezinde özel damga kullanıldı.

Hollanda PTT'leri de aralık ayı içinde 4 hatıra pulu çıkardı.

Böylece 45 PTT idaresi birer hatıra serisi çıkararak Gençlik Yılı'nı kutlamış bulundu.

Şaşkın böyledir işte
Ne görse tavşan sanır,
Unutmayın bu sözü:
Ava giden avlanır...

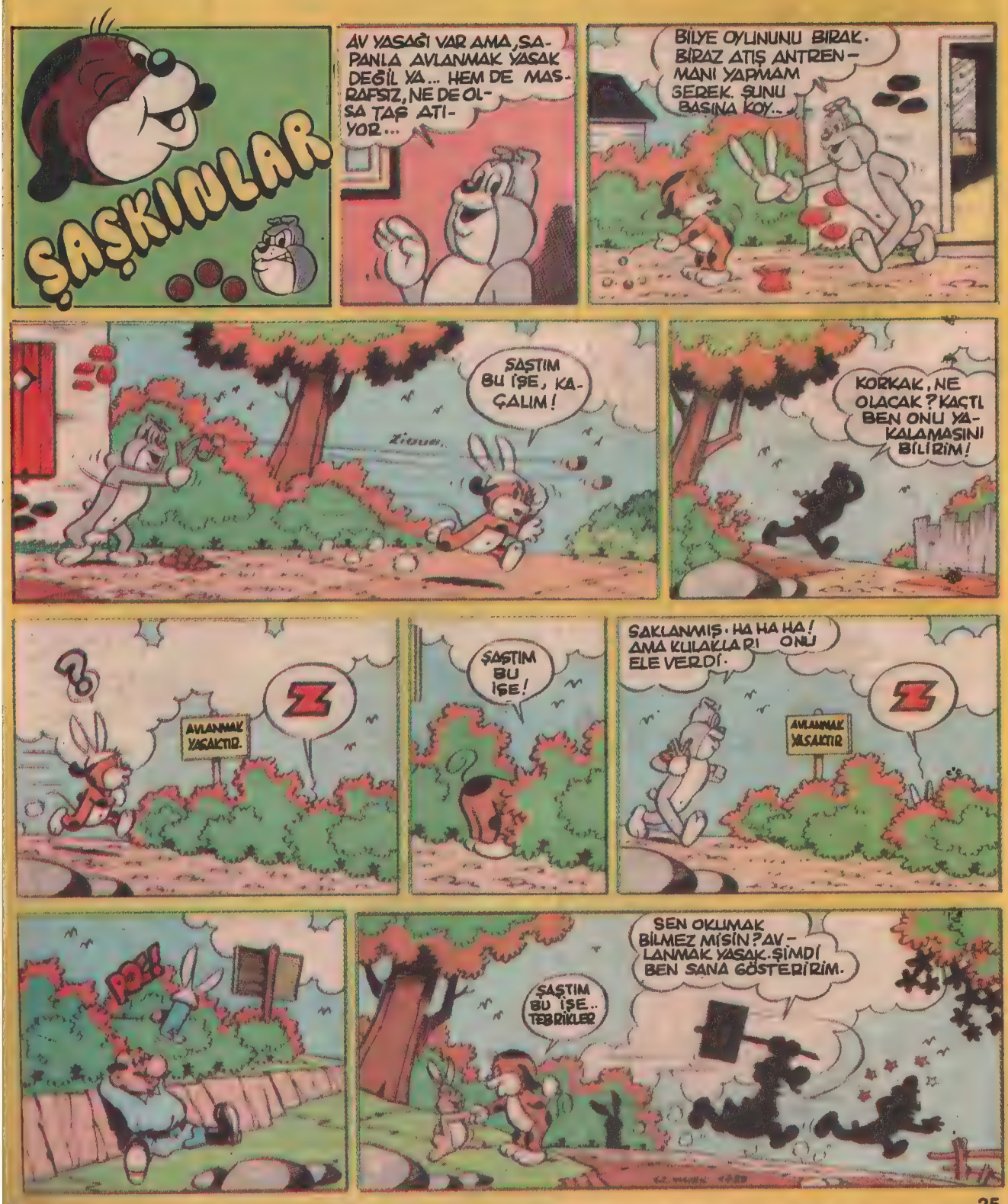

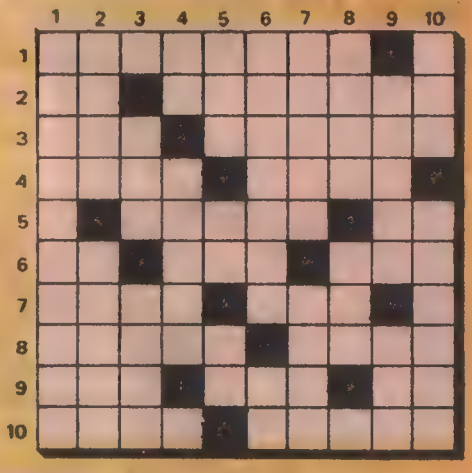

SOLDAN SAĞA: 1- OTUZ BEŞ sayısının üç katının yedi fazlası, 2- Rütbesiz asker.. Evlerin damlarını örtmeye yarayan yapı gereci, 3- Yabancı bir soyluluk sanı.. Yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, 4- Sığırın dişisi.. On altışar taşla iki kişi arasında oynanan bir oyun, 5- Dokumacılıkta yararlanılan bir tarım bitkisi.. Bir nota, 6- Bir sayı.. Sellerin bıraktığı kumlu, çamurlu toprak.. Vücudun orta kısmı, 7- Usa vurma, yargılama ve anlama yetisi (anlak).. Bir peygamber, 8- Fazlaca dikkat etme ve özenme.. Acı, 9- Vücudun, elbise ve çamaşırın ya da kullanılan eşyanın üzerinde birikerek temizliği yok eden pis şeyler.. Neşeli.. BEDEN'in bir hecesi, 10- Bir konuda direnme.. Ham kavun.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- YÜZ KIRK BİR sayısının beş katının üç eksiği, 2- Mahsul.. Bir erkek adı, 3- İçine çekirdeksiz kuru üzüm, kakao ya da meyve kırıntıları koyarak yapılan bir çörek.. Bir şeyden yararlanmak için sahibine verilen para, 4- İlkel bir silah.. Yaylı bir çalgı, 5- Afrika'da bir ırmak.. Tipi'nin ilk hecesi.. YEMEK ile eş anlamlı bir sözcük, 6- İradesi güçlü olan ya da isteklerine karşı koyabilen.. Bir şeyin eksikliğini tamamlamak için ona katılan parça, 7- Elazığ iline bağlı bir ilçe adı.. Yıl, 8- Cemaate namaz kıldıran din görevlisi.. Tatlı bir besin, 9- Yönetme ve çekip çevirme.. Doğumda anaya yardım edecek şekilde eğitim görmüş kimse, 10- Dedelerden ve büyükbabalardan her biri.. Elekten geçirmek.

YAŞLI BAYKUŞ– Yukarıdaki baykuşun yaşı kaç acaba? Ressamın baykuşu çizerken kullandığı rakamları toplarsanız yaşını bulursunuz.

ÇİN VAZOSU– Soldaki vazonun bir eşi yatay kesimlerle parçalanmıştır. Bu parçaların sırasını bulabilirseniz vazoyu yeni baştan ortaya çıkarabilirsiniz.

Çözümler 30. sayfada

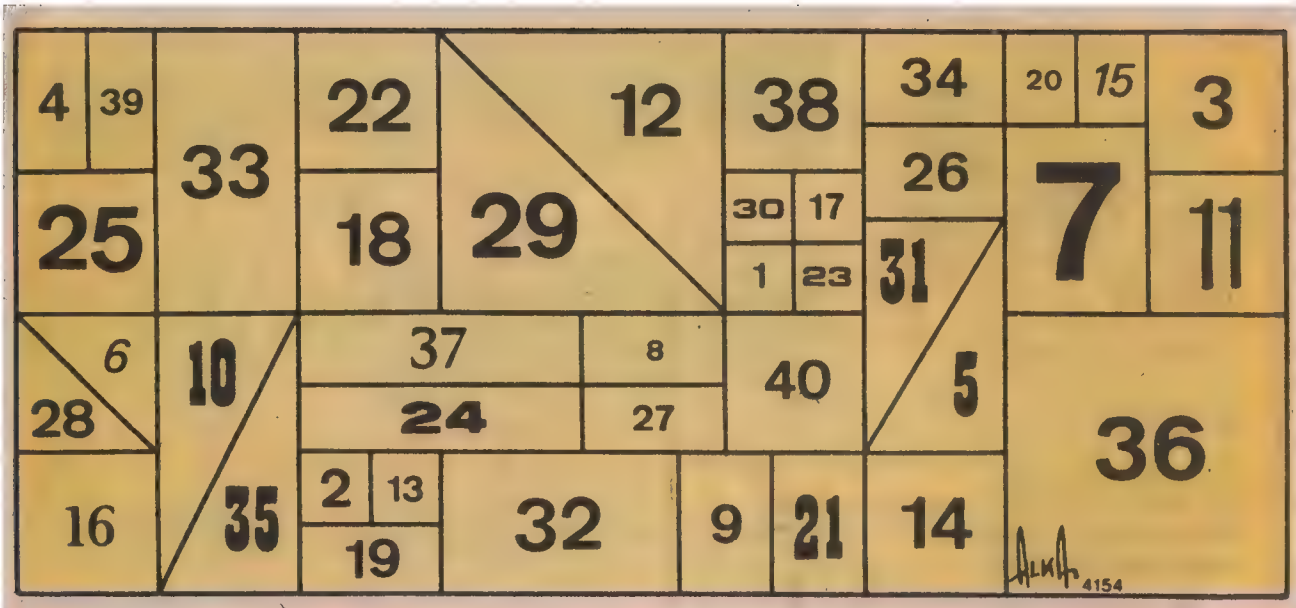

SAATE KARŞI YARIŞ– İşte size birlikte oynayıp iyi vakit geçirtecek bir oyun. Yukarıdaki resimde 1'den 40'a kadar tüm rakamlar karışık bir biçimde yerleştirilmiş. Elinde bir saat olan hakemin gözetiminde birbirinizle yarışabilirsiniz. 1'den 40'a kadar rakamları sıra ile bulunuz. Kim daha kısa zamanda bu işi yaparsa o yarışmanın şampiyonudur. Bu yarışmanın rekoru iki dakikadır. Bakalım kim kıracak bu rekoru...

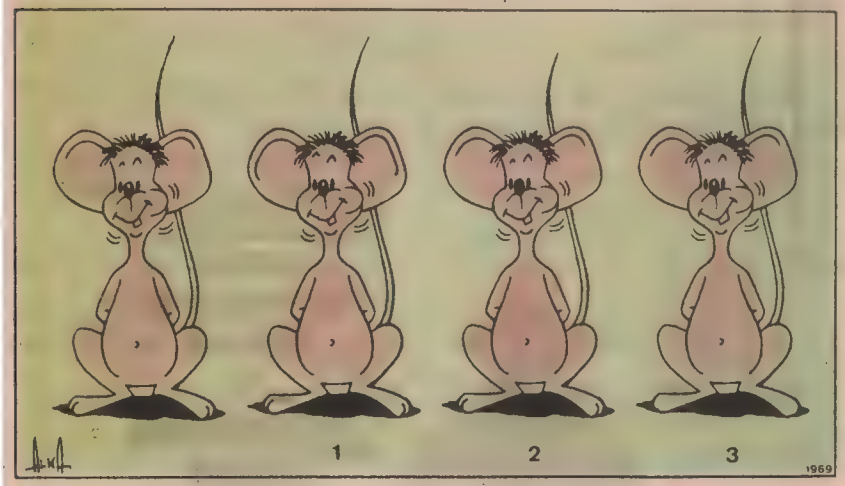

FARELER– İşte size dört fare. Benzer gibi görünüyorlarsa da, bu farelerin her birinde baştaki birinci fareye göre diğerlerinde ikişer fark vardır. Bu farkları bulabilir misiniz?

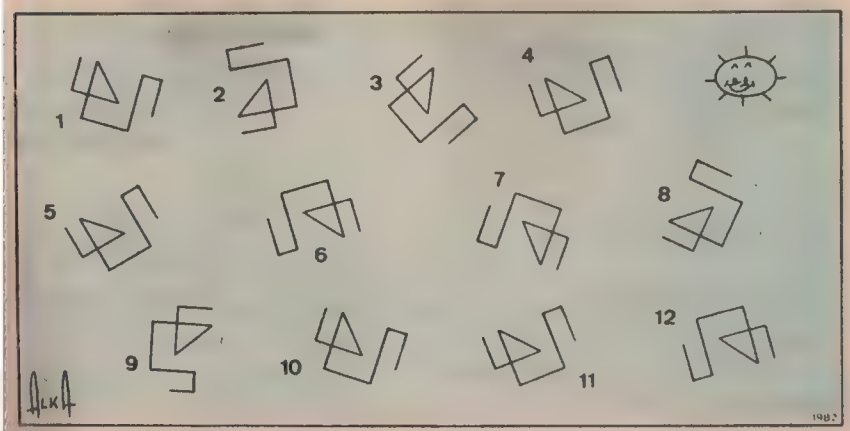

DİKKATİNİZİ ÖLÇÜYORUZ– Yukarıdaki resimde birbirinin eşi sanılacak 12 şekil var. Aslında bu çizgi-şekiller birbirinin aynı değildir, çünkü bir tanesi diğerlerine benzememektedir. Bu değişik biçimdeki çizgiyi bulabilir misiniz?

Bilmeceler

(1) Ayakları kürektir
Gagasıyla bir renktir
BERNA ÖZSOY
Gümüşhane

(2) Attım beyaz yumağı
Tuttum siyah yumağı
MEHMET KALENDER
Kilis-Gaziantep

(3) Al duvar üstünde
Beyaz güvercin
DEMET ŞANLI
Kayseri

(4) Uyuz biber
Ağzı tüter
KENAN ARMAN
Karşıyaka-İzmir

(5) Yeşil bastım al çıktı
CEVRİYE TOSUNER
Edirne

(6) Altı tavan üstü tavan
İçinde kırmızı oğlan
HÜSNÜ ÖZER
Zonguldak

(7) Gözü var başı yok
ERDAL DEMİRDAĞ
Çanakkale

YANITLAR: (1) Ördek. (2) Gündüz ile Gece. (3) Diş. (4) Tüfek. (5) Kına. (6) Dil. (7) Dikiş iğnesi.

ORMAN

Ormanlardan sağlanır,
Kâğıt ve mobilyalar
Kışın ısınmak için,
Yaktığımız odunlar.

Çiçekleri koparmayalım,
Onlar bu vatanın süsüdür,
Ne de güzeldir, menekşeler
Sanki rengarenk elbiseler
giymişler.

Fidan ekmeliyiz,
Bizden sonrakileri de
düşünmeliyiz
Büyüyünce fidanlar,
Ne de güzel olurlar.

Ağaçları koparmayalım,
Dallarını kırmayalım.
Kıran biri oldu mu,
Hemen koşup uyaralım.

EBRU KENCESOY
İstanbul

GURBETÇİ ÇOCUKLAR

Ey arkadaşlar, gurbetçi
kardeşler!
Anlıyorum çektiğiniz acıyı.
Hissediyorum kin dolu
bakışları.
Biliyorum gözlerinden akan
sevgi dolu yaşları.
Rengini kanımızdan, ay yıldızlı
göklerden almış,
Anlı şanlı bir bayrağımız var!
Yurdumuzu koruyan, cesur mu
cesur,
Anlı şanlı Mehmetçiklerimiz
var!
Hasta adamı iyileştiren, ülkesini
kurtaran,
Anlı şanlı Ata'mız var!
Seni bekleyen, ninen, deden,
Belki de bir sürü kardeşin var!
Bir de, bir de en önemlisi,
Anlı şanlı bir Türkiye'n var!
Bütün bunlar varken üzülmek
yakışır mı sana?
Göğsünü kabart, alnını kaldır.
Türkiye her zaman sana yakın,
Türklüğünden utanma sakın!

EKİN TOPRAK
İstanbul

EVİMİZ

ŞENAY ÇAKICIOĞLU/Tarsus-İçel

Fıkralar

KIYMA

Ali'ye öğretmen "Bir kilo et aldım, ikiye, sonra dörde böldüm, ne oldu? diye sordu.

Ali düşündü ve :

— "Kıyma!" diye cevap verdi.

ŞEBNEM UYSAL
Balıkesir

NEDENMİŞ?

Öğretmen, Nihat'ın babasına:

— Oğlunuz bu durumda kalır. Çok zayıf, dedi.

Baba üzüntülü, içini çekti:

— Haklısınız, bugünlerde çok kilo verdi.

Öğretmen bu kez:

— Öyle değil, karnesi çok zayıf! deyince, babası sakin bir şekilde cevap verdi:

— Evet, evet, karneler eskisi gibi kartondan değil, ince kâğıttan öğretmenim, dedi.

HİCRAN ÇAKIR
Kastamonu

BEBEKLER DOĞAR

Öğretmen küçük Tuna'ya sordu:

— Söyle bakalım, sizin mahallenizde büyük adam doğmuş mu hiç?

— Hayır efendim, bizim mahallede hep bebek doğuyor!

SUAT ASLAN
Karabük-Zonguldak

KİM HAZIRLANSIN?

Ali, uzak bir kentte yatılı okuyordu. Sınıfta kalınca telefonla annesini aradı.

— Alo... Alo, kimsiniz? Ben Ali.

— Ben de annenim oğlum. Nasılsın, iyi misin?

— İyi değilim anne. Sınıfta kaldım. Ben eve gelmeden babamı hazırla.

Annesi:

— Baban hazır. Sen kendini hazırla!

FATİH GÖK
Salihli-Manisa

DAYAK

Sinan ağlayarak eve geldi.

Annesi sordu:

— Niçin ağlıyorsun oğlum?

— Ben Kemal'i dövdüm.

Annesi:

— Ama oğlum, sen Kemal'i dövmüşsün. Neden ağlıyorsun.

Sinan ağlamasını sürdürdü:

— Annesi de beni dövdü!...

EVRİM DEMİRTAŞ
Yeşilyurt-İzmir

SUÇ BENDE DEĞİL

Öğretmen Bora'ya sorar:

—"Oğlum, yazıların neden bu kadar çirkin?"

Bora:

—"Öğretmenim, suç bende değil ki, kalemde! ' der.

DENİZ CAN YÜCEL
İpsala-Edirne

MEKTUP ARKADAŞI

Genel Konularda

ZEYNEP AĞCA (16)
Yurt Mah. 596/2 Sok.
No: 42
ADANA

CÜNEYT TAYYAR AKSOY(16)
EMİNE NESLİHAN AKSOY (12)
Kervansaray Mah.
Serindağ Cad. No: 3
KIRŞEHİR

TACETTİN KANBER (14)
Okul Cad. No: 14
Panayır Köyü
BURSA

EMEL İŞÇİ (15)
Mürefte Lisesi
Orta-3 Öğrencisi
Mürefte-TEKİRDAĞ

NİLHAN HASDEMİR (15)
32. Sok. Fulya Apt. 7/10
Bahçelievler-ANKARA

BEYHAN BÜLBÜL (16)
Kızılay Ev. Hürriyet Cad.
No: 53
İpsala - EDİRNE

ŞENAY ÇAKICIOĞLU (11)
NURAY ÇAKICIOĞLU (13)
Öğretmenler Mah.
Murat Sok. No: 30
Tarsus-İÇEL

DUDU TAŞKIN (14)
Dumanlar Köyü
Aksu-ANTALYA

MEHMET GÜLER (12)
Çalkaya Kasabası
Pınarbaşı Mahallesi
ANTALYA

BÜLENT ÇETİNKAYA (16)
Çavuşoğlu Mah.
Merdivenli Sok.
Yıldız Apt. No: 8 Kat: 3/6
Kartal-İSTANBUL

AYTEN SINIKSARAN (15)
Yeni Yalı Mah.
Menekşe Sok. Ayaz Apt.
No: 7
Tütünçiftlik-İZMİT

BARIŞ SUNA (11)
GÜRAY YALABIK (15)
Kale İçi, Damgacı Pasajı
No: 11-12
Lale Konfeksiyon
DENİZLİ

KEMAL IŞIK (15)
Mimar Sinan Cad.
No: 82 Kat: 4
DENİZLİ

HARUN YILMAZ (12)
Yeni Mahalle 1202 Sok.
No: 10/1
DENİZLİ

MERDANE KAPLAN (16)
ERGİN KAPLAN (14)
Ortaca - Gölbaşı Köyü
Ortaca-MUĞLA

ELVAN BİLBAY (11)
MELTEM BİLBAY (12)
Onur Mah. Atlas Sok.
Deniz Apt. No: 38/10
Balçova-İZMİR

SÜLEYMAN AYTEKİN (16)
Yukarı Ayvalı Yüksektepe
Özlem Cad. 147. Sok.
No: 10
ANKARA

TÜLAY REYHAN DÖNE (15)
Altındağ Babür Cad.
No: 6/2
Dışkapı-ANKARA

DİLEK AYDIN (14)
Hacı Nabi Mah.
Zübeyde Hanım Bulvarı
No: 27 Kat: 4
Bafra-SAMSUN

NURAY ERİKAN (16)
Rızaiye Mah. 7 No'lu
Çık. Sok. No: 20
Osmaniye-ADANA

MEHMET KAÇMAZ (14)
MUTTALİP ÖĞÜTKEN (16)
Sinanpaşa Mah.
446 Sok. No: 358
ADANA

KAAN ÜNAL (15)
ERMAN ÇAKAL (15)
Musalla Mah. Bağlar Sok.
No: 42-4
Çeşme-İZMİR

ADEM AKSU (16)
Atışalanı, Kemer Mah.
Fırın Sok. No: 10
Esenler-İSTANBUL

FATOŞ ÖZZAİM (10)
Fevzi Çakmak Mah.
Yıldız Sok. 14-2
Yalova-İSTANBUL

ÖZGÜR ERSUNGUR (11)
Fevzi Çakmak Mah.
Yıldız Sok. 4-3
Yalova-İSTANBUL

SUAT ASLAN (12)
Atatürk Mah.
Akıncılar Cad. No: 33/A
Karabük-ZONGULDAK

SEHER DEMİRCİ (14)
Üsküdar Kız Lisesi
3-F No: 3484
Üsküdar-İSTANBUL

FİLİZ GÜVERCİN (10)
MERAL GÜVERCİN (10)
Ring Str 67
6096 Raunheim
Frankfurt-B. ALMANYA

SALİME KARAMAHMUTOĞLU (14)
Şefik Efendi Sok.
30 Ağustos Cad.
No: 29-B
Şiran-GÜMÜŞHANE

Pul ve Kartpostal Konusunda

DUDU AYPI (16)
14 Mayıs Mah.
Kartalaltı Sok. No: 29
Selçuk-İZMİR

Pul Konusunda

UFUK ÇAKIR (14)
9060 Sok. No: 2
Daire: 10
Yeşilyurt-İZMİR

Almanca Yazışma

GÜNEŞ AKYOL (15)
P. Verhagenlaan 21
Postcode 1943 kk
Beverwyk-HOLLANDA

SERAP ADIBELLİ (15)
4040 Neuss 21
Norf Isar Str. 10
BATI ALMANYA

İngilizce Yazışma

ÇETİN ÇAĞATAY ÖZYURT
Tömük Lisesi
Erdemli-İÇEL

GEMİ

SERKAN TİMUR (7) Ankara

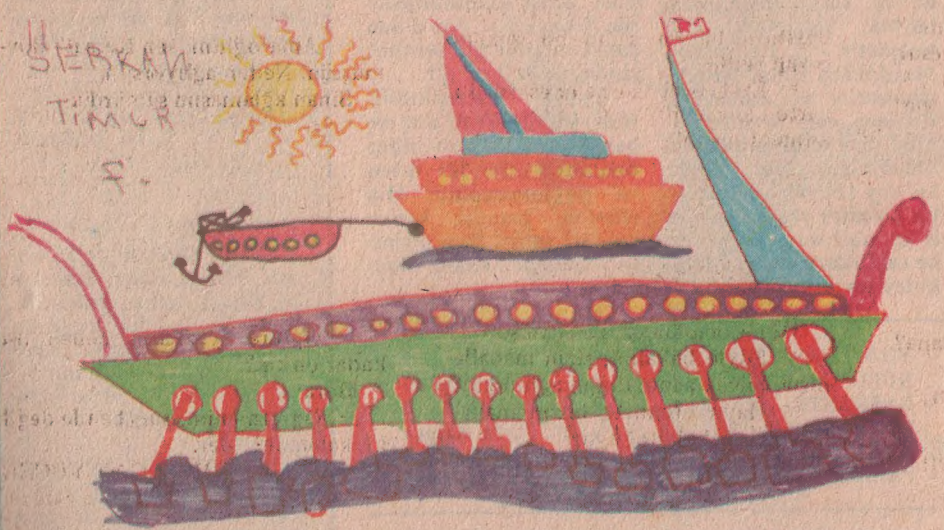

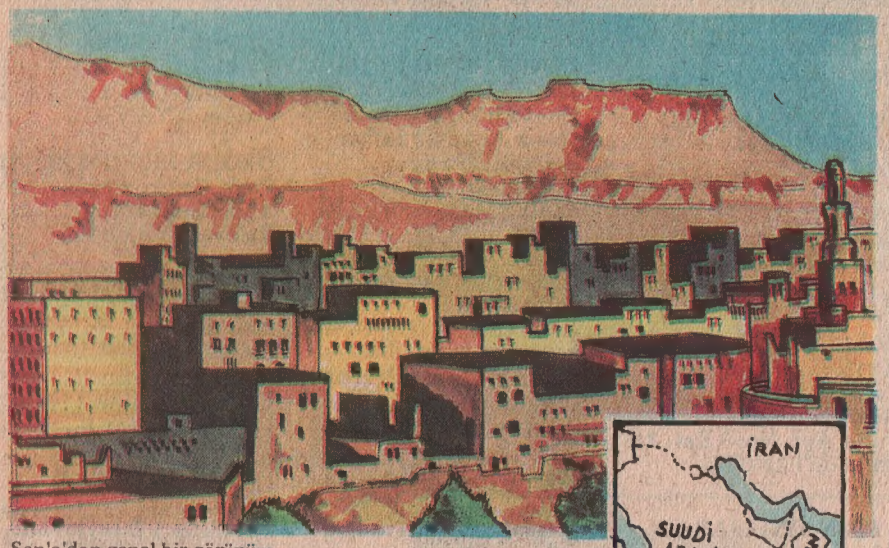

San'a'dan genel bir görünüm

YEMEN

Taiz'de bir sokak

Arabistan yarımadasının güneybatı köşesinde, Kızıldeniz ile Hint Okyanusu'nun Aden körfezinde kıyıları bulunan, iklim bakımından oldukça elverişli bir bölgedir. Çünkü bu yüksek ülkeye, yaz mevsiminde Kızıldeniz'in öbür yanındaki Etiyopya'da olduğu gibi bolca yağmur düşer. Sekilenmiş yamaçları kaplayan güçlü volkanik topraklar, Mokka dolayında kahveliklerin yayılmasına olanak vermiştir. Bundan başka, buğday, mısır, pamuk, tütün ve güney meyveleri üretilir. Çok yükseklerde ise yeşil otlaklar yaygındır.

Yüksek ülkenin kente benzer büyük köylerinde, halk, 6-12 katlı, kule gibi evlerde yaşarlar. Bunlar kerpiç yapılardır, beyaz badanalıdır. Çıkartmalarla ve türlü işlemelerle (oyma, kabartma) süslenmiştir. Kadınların oturdukları bölmelerdeki pencereler sık kafeslidir. Böylece, evin iç durumunun dışarıdan görülmesi önlenmiştir. Her yapıda bir soy (büyük ve kalabalık bir aile) yaşar. Kuleleri andıran bu evler, göçebe saldırılarına karşı daha kolay savunulabilmiştir.

Kızıldeniz'in güneyindeki giriş ve çıkış yeri Mendeb boğazıdır (26 km genişlikte). Buradan geçen denizyolunu koruyabilmek için, İngiltere 1839'da Aden sömürgesini kurmuştur. Gelip geçen gemiler, oradan, içme suyu, kömür ya da akaryakıt alır. Aden'de büyük bir petrol rafinerisi de vardır.

Yemen bölgesinde "Yemen-Arap Cumhuriyeti" ve "Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti" adlı iki devlet vardır. Yemen Arap Cumhuriyeti'nin, başkent San'a'dan sonra en önemli kentleri Hudeyde ve Taiz'dir.

Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin ise başkenti Al Şaab diğer önemli kentleri de Aden ve Şeyhosman'dır. Dış ülkelere pamuk, kahve ve deri satar. Para birimi ise, Güney Yemen dinarıdır.

YÜZÖLÇÜMÜ:	195.000 km²
NÜFUSU:	6.230.000
BAŞKENTİ:	San'a
DİLİ:	Arapça
DİNİ:	Müslümanlık
PARASI:	Yemen riyali

Yanıtlar

GENEL BİLGİ TESTLERİ
Yanıt Anahtarı
1/B, 2/C, 3/D, 4/C, 5/A, 6/B, 7/D, 8/B, 9/A, 10/C, 11/C, 12/A, 13/B, 14/B, 15/C

DENEKTAŞI
(1) 11.00-10.00-5.00. (2) Maraş, Erzincan, Gümüşhane. (3) Folklor. (4) Kobay. (5) Gevheri. (6) Doktora. (7) Ju: Nezaket, yumuşaklık; Do: Yol, usul. (8) J. Haydn, L.V. Beethoven. (9) Hacı Bektaş Veli. (10) Büyük İskender.

Bulmaca Çözümleri

KARE BULMACA
SOLDAN SAĞA: 1- Yüz on iki, 2- er, kiremit, 3- dük, labada, 4- inek, dama, 5- keten, re, 6- üç, mil, bel, 7- zekâ, İsa, 8- İtina, elem, 9- kir, şen, be, 10- inat, kelek.
YUKARIDAN AŞAGIYA: 1- Yedi yüz iki, 2- ürün, Çetin, 3- kek, kira, 4- ok, keman, 5- Nil, ti, aş, 6- iradeli, ek, 7- Keban, sene, 8- imam, bal, 9- idare, ebe, 10 ata, elemek.

YAŞLI BAYKUŞ
3 - 1 - 1 - 3 - 1 - 1 - 6 - 5 - 1
4 - 3 - 3 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1
1 - 7 - 4 - 7 - 3 - 3 - 3 = 66.
Demek ki bizim baykuşun yaşı 66 imiş.

ÇİN VAZOSU
Sıra şöyledir: 5, 15, 12, 8, 10, 6, 13, 1, 16, 3, 14, 9, 4, 7, 2, 11.

FARELER
1 No.lu farenin kulaklarının kıvrığı daha uzun ve bir kaşı daha yukarıda; 2 No.lu farenin kuyruğu daha kısa ve burnu parlamıyor; 3 No.lu farenin dişi daha büyük ve ayaklarında parmak yok.

DİKKATİNİZİ ÖLÇÜYORUZ
Diğerlerinden farklı olan değişik şekil 9 No.ludur.

Zehra Ablam ve Ben

Hale Kuntay
Resimler: Engin İyimen

Bir Kova Su

Kar dindi," dedi Zehra ablam.

Kar dinmeden sokağa çıkmamıza izin vermiyordu annem.

-"Sırılsıklam eve geliyorsun, hastalanacaksın, kar dinsin, dışarda oynamanıza engel olmam," demişti annem.

Zehra ablam kardanadam yapmak istediğinden, annemin izin vermeyişine çok kızmıştı. Ama annemize karşı gelemeyeceğimizden pencereden havayı izliyorduk.

-"Ben bir gün anne olursam hep kar yağarken sokakta oynatacağım çocuklarımı," diye söyleniyordu Zehra ablam.

-"Ama hasta olurlar," diyecek oldum.

-"İlaç veririm," diye ters ters yanıtladı.

Kar dinince kalın ceketlerimizi, yün külahlarımızı, eldivenlerimizi, lastik çizmelerimizi acele giydik ve merdivenlerden aşağıya koşarak kendimizi sokağa, karların içine attık.

-"Küçük bir kartopu yap, sonra karın içinde yuvarla yuvarla, kocaman olunca bana getir!" dedi Zehra ablam.

Hemen bir kartopu yaptım ve başladım karlarda yuvarlamaya. Kar çok yumuşaktı, top bir türlü kocaman olmuyordu.

-"Beceriksiz, sen de!" diye söylendi Zehra ablam.

-"Sensin beceriksiz," diye yanıt verdim.

Bereket Zehra ablam bunu duymadı. Duysaydı, ben onu bilirim, hemen kafama bir kartopu atar, canımı acıtırdı.

Devam ettim küçük kartopunu kocaman bir kartopu yapabilmek için karlarda yuvarlamaya.

Bu arada Zehra ablamın kartopu gerçekten de koskocaman olmuştu. Onu kapımızın önüne getirip koydu. Bu kardanadamın belden aşağı kısmı idi. Yalnız kar yumuşak olduğundan durduğu yerde dağılacak gibiydi.

-"Git içerden bir kova su getir, Fehmi," diye bana seslendi Zehra ablam. "Bunun üzerine bir kova su dökersem, çabucak donar ve uzun bir süre erimez, biz de pencereden kardanadamımızı seyrederiz."

Hep böyle işleri bana yaptırırdı Zehra ablam, ama sesimi çıkartmadım ve bir kova su getirmek için içeriye koştum.

Bereket versin annem oturma odasında telefonla konuşuyordu ve benim mutfakta kovaya su doldurduğumu duymadı.

Merdivenden aşağıya kovayı taşırken biraz sular döküldü ama ziyanı yok, kapıcımız her gün böyle sularla merdivenleri yıkamıyor muydu?

Zehra ablam elimdeki kovayı aldı ve olduğu gibi kapı önündeki yarım kardanadamın üzerine döktü. Tabii suların çoğu etrafa yayıldı ama hiç olmazsa artık bizim yarım kardanadam kolay kolay erimeyecekti. Zehra ablam kardanadamın ikinci yarısını, ben de kafasını tamamladık. Gözleri için kara taşlar aradım, burnu için de bu kez Zehra ablam eve gidip çarpık bir havuç getirdi. Çok komik bir kardanadam olmuştu. Komşu çocuklarla beraber kardanadama bakarak kahkahalarla gülerken, üst katta oturan teyze kapının önünde boylu boyunca düşmez mi?

Tabii biz çocuklar daha da güldük. Teyze kalkmak istedi, yerler cam gibi buz olduğundan, kalkarken gene kaydı, gene düştü. Biz bu kez daha da güldük.

Kapıcımız koşarak geldi, teyzeye yardım etti, koluna girdi; beraberce iki adım attılar ve bu kez ikisi birden düştü.

-"Ne çabuk buz tutmuş yerler?" diye söylendi kapıcımız. "Yoksa birisi su mu döktü? Bu kova kimin?

Birbirimize baktık. Kimindi bu kova? Benim değildi, Zehra ablamın da değildi, annemizindi. Annemiz o ara aramızda olmadığından, kapıcımıza yanıt veren de çıkmadı. Ama bizim de canımız artık gülmek istemedi.

ELİF
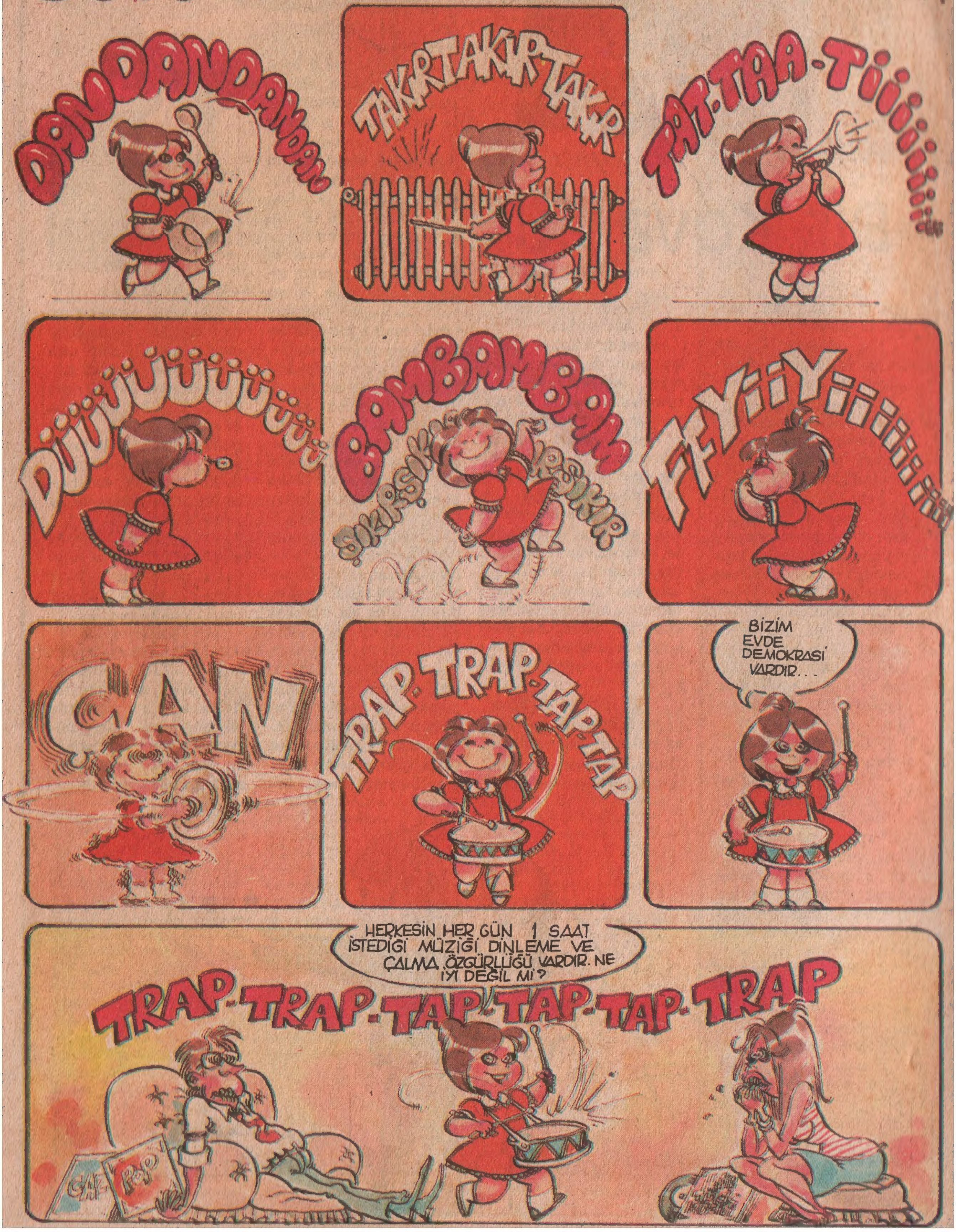
melike SÖNMEZ
ismail GÜLGEÇ